

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar

HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja - 2018. január XXIX. évf. 1. szám - 390 Ft

ÚJ KIHÍVÁSOK

977086569300618001

4

A HONVÉDELMI TUDÓSÍTÓK KÖRÉBEN, A MÉDIA KÉPVISELŐIVEL BESZÉLGETVE, DR. SIMICSKÓ ISTVÁN HONVÉDELMI MINISZTER KIEMELTE: FONTOS CÉL, HOGY A MAGYAR HONVÉDSÉG KELLŐ ERŐVEL RENDELKEZZEN, ÜTŐKÉPES LEGYEN, HAZÁNK VÉDELMÉT, BIZTONSÁGÁT A LEGMAGASABB SZINTEN TUDJA GARANTÁLNI.

14 Nagy átalakítást nem tervez a tüzserész- és hadihajós ezred új parancsnoka, de szemléletbeli változásra szükség lesz.

24 Hazai feladataik ellátása mellett Koszovóban, Irakban és Észtországbban is helytálltak a Klapka-dandár katonái.

36 A világ legdrágább vadászgépe. Csak az Amerikai Egyesült Államok tartja hadrendben, mert az exportját törvény tiltja.

**A MAGYAR HONVÉD
MAGAZIN KÖVETKEZŐ
SZÁMA
2018. FEBRUÁR 16-ÁN
JELENIK MEG.**

HM ZRÍNYI
TÉRKÉPÉSZETI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS
SZOLGÁLTATÓ KÖZHASZNÚ NONPROFIT KFT.

HADERŐ

Közös célokért 4

NAGYVILÁG

Radar 10

Missziós hírek 12

SEREKSZEMLE

Új kihívások 14

Decemberben történt 20

Mindenhol helytálltak 24

Rangerek Szolnokon 28

A kulcsszó: minőség 30

Katonák és zenészek 32

HADITECHNIKA

Elmaradt őrségváltás 36

A sokéletű 40

HÁTORSZÁG

A magyar Napóleon 44

MiG-21-es ászok 52

Nem enged a '48-ból 56

A kultúra szolgálatában 60

Közérdekű 62

**A Honvédelmi
Minisztérium magazinja
XXIX. évfolyam 2018. 1. szám**

Kiadja a HM ZRÍNYI Térképészeti
és Kommunikációs Szolgáltató
Közhasznú Nonprofit
Korlátolt Felelősségű Társaság.

Felelős kiadó:

Benkóczy Zoltán
ügyvezető

Nyomtatás:

A kft. saját nyomdájában

Felelős vezető:

A kft. ügyvezetője

Szerkesztőség: 1087 Budapest,
Kerepesi út 29/B Postacím: 1440
Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5305,
HM: 27-913 fax: 314-2432
E-mail: magyarhonved@armedia.hu
facebook.com/MagyarHonved

Főszerkesztő:

Feith László

Szerkesztő – újságíró:

Trautmann Balázs

Tervezőszerkesztő:

Gábor Mariann

Olvasószerkesztő:

Győri László

Korrektor – hírszerkesztő:

Sinka István

Régió-tudósítók:

Galambos Sándor, Kálmánfi Gábor

Fotóriporterek: Dévényi Veronika,
Rácz Tünde, Tischler Zoltán, Tóth László

E havi magazinunkat

Feith László **szerkesztette**

Borítófotó: Rácz Tünde

ISSN: 0865-6932

Lapunk az Európai Katonai Sajtósövetség
(European Military Press Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta
Rt. Hírlapüzletága (1089 Bp. VIII.,
Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi
postán, kézbesítőknél, e-mailben:
hirlapelofizetes@posta.hu,
faxon: 303-3440.

További információ:

06-80-444-444

44 Kétszáz éve született az
1848/49-es forradalom és
szabadságharc egyik kiemelkedő
alakja, legendás hadvezére.

A honvédelem nemzeti ügy

KÖZÖS CÉLOKÉRT

SOKAT KELL TENNÜNK AZÉRT, HOGY A HONVÉDELEM VALÓBAN NEMZETI ÜGY LEGYEN. MINDEN GENERÁCIÓBAN TUDATOSÍTANI KELL: HAZA CSAK EGY VAN – MONDTA DR. SIMICSKÓ ISTVÁN HONVÉDELMI MINISZTER A MÉDIA KÉPVISELŐIVEL FOLYTATOTT HÁTTÉRBE SZÉLGETÉSEN, AMELYNEK KERETÉBEN SZÓLT A TÁRCÁT ÉS A HONVÉDSÉGET ÉRINTŐ FONTOSABB TÉMÁKRÓL, ILLETVE ISMERTETTE A 2018-RA VONATKOZÓ ELKÉPZELÉSEKET.

Különböző veszélyek, új típusú kihívások jelentek meg szerte a világban, így Európában is – kezdte értékelését a tárcavezető. A Magyar Honvédségnek nem elsődleges feladata a terrorizmus elleni harc, de rendelkezik ilyen képességekkel. Nemzetközi felhatalmazás alapján jelenleg is végzi ezt a tevékenységet a világ több pontján, de itthon is óvja az értékeket, szavatolja a biztonságot.

– Fontos célunk, hogy a Magyar Honvédség kellő erővel rendelkezzen, ütőképes legyen, hazánk védelmét, biztonságát a legmagasabb szinten tudja garantálni. Az ország védelmi képessége három pilléren

nyugszik: a Magyar Honvédség adottságain, a szövetségesi rendszeren, illetve a magyar állampolgárok áldozatkészségén, hazafias elkötelezettségén – mutatott rá a miniszter, majd hozzátette: ha e három pillér közül bármelyik is sérül, az egész szerkezet meggyengül. Tehát hazánk számára egyik sem nélkülözhető. Szükségünk van szövetségeseinkre, mert olyan típusú kihívásokkal is találkozunk, amelyekre egyedül nem tudunk hatékony válaszokat adni. De elengedhetetlen a valódi képességekkel rendelkező honvédség, illetve az állampolgárok szerepvállalása is.

Dr. Simicskó István figyelmeztetett: sokat kell tennünk ugyanakkor azért, hogy a honvédelem valóban nemzeti ügy legyen. Minden generációban tudatosítani kell: haza csak egy van. Ez pótolhatatlan érték, sok vért áldoztak őseink azért, hogy mi most itt lehetünk és élhetünk.

TERÜLETVÉDELMI ELVEN

A tárca kiemelt célja, hogy erősítse a honvédség képességeit. A 2002 utáni időszakban a fejlesztések rendre elmaradtak, s bár mindenki reformokat

hirdetett, igazából csak csökkent a létszám, elavultak a technikai eszközök, emellett különböző fegyvernemi kultúrákat szüntettek meg, ami nagyon nagy hiba volt.

– Egy alakulat pillanatok alatt felszámolható, a technikai eszközök eladhatók, elajándékozhatók, de a megszüntetett fegyvernemi kultúrát ismét felépíteni, a szakmai tudást, felkészültséget pótolni hosszú idő – jegyezte meg ezzel összefüggésben a tárcavezető, aki felidézte a tatai dandárnál tett látogatását, amely során a hivatásukról nagy lelkesedéssel beszélő katonákkal találkozott. Mint fogalmazott: a civil társadalomnak ezeket az embereket kell megmutatnunk; ők hitelesek, szeretik a hivatásukat, ez az életük, s általuk elérhető, hogy a fiatalok kedvet kapjanak a katonai pályához.

Persze nemcsak hivatásos vagy szerződéses katonaként lehet szolgálni a hazát, hanem tartalékosként is. Szükségessé vált ugyanakkor a jelenlegi önkéntes tartalékos rendszer más alapokra helyezése; új elemként – a helyi közösségekre építve – bevezették az önkéntes területvédelmi tartalékos szolgálati formát. Az ország valamennyi járásában létrehozandó önkéntes területvédelmi tartalékos századok megalakításának célja, hogy szükség esetén helyben álljon

Az önkéntes területvédelmi tartalékos szolgálat munka és tanulmányok mellett is vállalható.

rendelkezésre egy kiképzett, felkészített, gyorsan alkalmazható erő.

– 2004-ben, a honvédelmi törvény módosításával, megszűnt az általános hadkötelezettség, viszont nem kezdődött meg a tartalékos rendszer kiépítése. 2010-ben mindössze tizenhét tartalékosunk volt. Pedig tartalék nélkül nincs ütőképes haderő, nem csak nálunk, sehol máshol a világban – hangsúlyozta dr. Simicskó István, aki elmondta azt is, hogy a jelenlegi rendszer – amelyet a védelmi és a műveleti tartalékos állomány alkot – még

középtávon sem tartható fenn, ezért lépni kellett. Takács Attila dandártábornok vezetésével létrejött az MH Hadkiegészítő, Felkészítő és Kiképző Parancsnokság, egyúttal a tárca

A szolnoki „különlegesek” 2017. szeptember elsejétől dandárszintű alakulatként működnek tovább.

A Zlinek a kiöregedett Jak-52-eseket váltották.

Honvédség elismertsége növekedhet, de vonzóbbá tehető a katonai hivatás is a fiatalok számára.

– A sportszázad tagjainak aktív versenyzőként elsősorban arra kell koncentrálniuk, hogy eredményesen szerepeljenek a különböző hazai és nemzetközi megmérettetéseken. Amikor pedig a visszavonulás mellett döntenek, a honvédség keretein belül új karriert kezdenek. Ez mindenkinek jó, így a magyar sportnak is – részletezte a miniszter a szervezet létrehozásának másik okát.

A sportszázadba olyan versenyzőket várnak, akik érmet szereztek korosztályos vagy felnőtt Európa- vagy világbajnokságon, sportáguk pedig köthető a katonai feladatokhoz, kiképzéshez. Ezek sorába tartoznak a küzdősportok, az öttusa, a vívás, az atlétika, a lövészet és a triatlon.

A tárcavezető kitért a határvédelem ügyére is. Mint mondta, a Magyar Honvédség katonái a rendőrséggel közösen látják el ezt a feladatot, de más országoktól is kaptunk segítséget. Az osztrák haderő műszaki szakemberei például a határvédelmi bázisok építésében vállaltak szerepet, továbbá bekötő- és megközelítési

Magát a szervezetet egy országgyűlési döntés, a 2016. évi CXXXII. törvény hívta életre.

ÉLSPORTOLÓ KATONÁK

A sport segítségével tehát a tárca minél több fiatalat szeretne megszólítani. Részben e célt szolgálja a jelenleg mintegy 40 taggal – köztük Európa- és világbajnokokkal – működő sportszázad létrehozása is. Ha ugyanis ezek a versenyzők katonaként állnak ki és mondják el, miért fontos nekik a szolgálat, arra a közvélemény jobban figyel. Általuk nemcsak a Magyar

a területvédelmi elven működő erő megszervezése mellett döntött, a NATO-tagállamokban vagy például a Svájcban működő tartalékos rendszer tanulmányozása után.

– A területvédelmi elv azért is hasznos, mert az állampolgárok a szűkebb pátriájukat jobban ismerik, hatékonyabban képesek fellépni, ha baj van, legyen szó ipari vagy természeti katasztrófáról, esetleg katonai konfliktusról; a helyismeret ezekben a helyzetekben is sokat számít. A területvédelmi elv tehát működőképebb, életszerűbb – vont mérleget a miniszter, majd hozzáfűzte: a fiatalok és a honvédség közötti kapcsolódási pont lehet a hét civil szervezet összefogásával 2017. január 11-én megalakult Honvédelmi Sportszövetség is. Az alapító tagok között van a Honvéd Sportegyesületek Országos Szövetsége, a Budapesti Honvéd Sportegyesület, a Magyar Sportlövők Szövetsége, a Magyar Tartalékosok Szövetsége, a Magyar Vívó Szövetség, a Magyar Judo Szövetség, valamint a Magyar Technikai és Tömegsportklubok Országos Szövetsége.

A sportszázadot aktív élsportolók alkotják.

utak létrehozásával, karbantartásával, szállítási feladatok végrehajtásával járultak hozzá Magyarország déli határának védelméhez. A szolgálatukat 13 hónap után, 2017 decemberében fejezték be; ez idő alatt négy kontingensük fordult meg hazánkban. A honvédelmi miniszter ezzel kapcsolatban hangsúlyozta: az osztrák műszakiak részvétele nagy segítséget jelentett számunkra.

GYORS DÖNTÉSEK

A honvédség technikai eszközparkjának és a katonák egyéni felszerelésének, fegyverzetének korszerűsítése olyan feladat, amelyet nem lehet halogatni. Ezt szolgálja a Zrínyi 2026 honvédelmi és haderő-fejlesztési program, amelyet számos szakmai vélemény, álláspont alapján állították össze, s valamennyi fegyvernemet érinti. Persze voltak azonnali megoldást igénylő ügyek, ezek sorába tartozott például a kiesett két Gripen pótlása.

– A Jak–52-esek kiöregedtek, cseréjük szintén gyors döntést igényelt. A Zlineket mi jó választásnak tartjuk; e típusból első körben kettő érkezett, de hamarosan újabb két géppel bővül a flotta, amelyet a tervek szerint összesen nyolc Zlin alkot majd. A csehekkal, s tágabb értelemben a visegrádi együttműködés tagországaival szeretnénk kooperálni a hadiipar területén is. A mostani migrációs válság, illetve az egyéb kihívások következtében erősödött a közép-európai nemzetek összefogása, a közös gondolkodás. Kapcsolatrendszerünk rendezett a szomszédos és a térségbe-

Dr. Simicskó István honvédelmi miniszter 2017 júliusában róta le kegyeletét a Don-kanyarban elesettek emléke előtt.

li államokkal egyaránt. Ez számunkra rendkívül fontos – fogalmazott dr. Simicskó István, majd rátért a honvédségnél végbement szervezeti változásokra. Ezek sorából kiemelte, hogy a 2016-ban létrehozott különleges rendeltetésű ezredet a múlt esztendő során – amerikai segítséggel – dandárszintű erővé fejlesztették, míg a pápai bázisrepülőtér ezredszintű alakulattá vált. Mindezekon felül a Katonai Rendészeti Központ képességei is bővültek, állományának létszáma nőtt.

A bérek terén szintén örömteli változások történtek. 2015. július elsejéhez képest ugyanis átlagosan 45 százalékkal növekedtek az illetmények. A miniszter szólt az egészségpénztári kártalanításról is. Mint mondta, a Honvéd Egészségpénztár csődjében a tárcát ugyan semmilyen felelősség nem terhelte, de mivel sok

katonai és honvédségi dolgozó vesztette el a pénzét, az irántuk érzett felelősség miatt döntöttek úgy, hogy a tárca költségvetéséből az érintetteket kártalanítják. Ennek során 13 ezer főnek összesen több mint 1,2 milliárd forintot fizettek ki.

AZ ELESETTEK TISZTELETE

– Fontos, hogy tiszteljük elesett katonáinkat, ápoljuk emléküket – tért át a hadisírgondozás témakörére a tárca-vezető, majd felidézte 2017. júliusi, oroszországi látogatását, amelynek keretében – egyebek mellett – felkereste a Don-kanyar két magyar központi katonai temetőjét is. Mint fogalmazott, honvédelmi miniszterként fontosnak tartotta, hogy legalább egyszer ellátogasson a 2. magyar hadsereg legsúlyosabb harcainak helyszí-

A rudkinói katonai temetőben mintegy húszezer magyar katona és munkaszolgálatos alussza örök álmát.

Egy esetleges válsághelyzet kezelésére készültek fel a Honvédkórházban megtartott tömeges sérültellátási gyakorlat résztvevői.

nére. Hozzátette: a hadisírgondozás terén példaértékű az együttműködésünk Oroszországgal, méltó körülmények között nyugszanak az ott elesett magyar katonák és munkaszolgálatosok.

– Eddig kilenc állammal kötöttünk hadisírgondozó megállapodást, sajnos azonban Szlovákiával és Szerbiával még nem sikerült aláírni az erre vonatkozó szerződést. Többször tárgyaltunk már mindkét féllel, de az egyeztetéseket megnehezíti, hogy egyik országban sem a védelmi tárcahoz tartozik a hadisírok ügye. A szlovákoknál a belügyi tárca, Szerbiában pedig a Munkaügyi, Foglalkoztatási és Szociális Minisztérium a terület gazdája – adott tájékoztatást dr. Simicskó István.

NEMZETKÖZI KÖRNYEZETBEN

2017-ben a Magyar Honvédség katonái 23 nemzetközi gyakorlaton vettek részt. A miniszter rámutatott: a tapasztalatszerzés, a többnemzeti környezetben történő feladatvégrehajtás elsajátítása miatt ezek rendkívül fontosak. A kiképzési rendezvények sorából kiemelte a Honvédkórházban november elején tartott tömeges sérültellátási gyakorlatot, amelynek keretében egy szimulált robbantásos merénylet sebesültjeit kellett fogadniuk, kezelniük az MH Egészségügyi Központ és

az Országos Mentőszolgálat munkatársainak. A feladat végrehajtásában a kórház harminc osztálya és összesen mintegy hatszáz dolgozója jutott szerephez.

Végezetül a tárcavezető a külföldi szerepvállalás kapcsán kiemelte, hogy a magyar katonák a missziós környezetben is helytállnak, Irakban például 150-ről 200 főre növeltük a peshmerga erők kiképzését végző kontingens létszámát. Ha a térségben – az iraki kurdok függetlenségi népszavazása nyomán – romlana a helyzet, katonáinkat ki tudjuk hozni, erre megvannak a tervek – zárta tájékoztatóját dr. Simicskó István.

AZ ELSŐ FELSZÁLLÁS

December ötödikén hajtotta végre első felszállását az amerikai légierő számára átadandó, első sorozatgyártott Boeing KC-46A Pegasus légi utántöltő gép. A Paine Field repülőtérrel indult kéthajtóműves tanker a szükséges tesztfeladatok végrehajtását követően, három és fél óras repülés után tért vissza. Egyben az is biztossá vált, hogy csak 2018 első félévében kerül a légierőhöz a már teljes műveleti képességgel felvértezett KC-46A. A gyári berepülési programot jelenleg hat tesztgéppel végzik, ezek 2200 repült óra alatt 1600 összekapcsolódást hajtottak végre különböző harci, teherszállító és tanker gépekkel.

Boeing

REPÜLHET AZ ÓRIÁS

Készen áll az első felszállására a világ legnagyobb úszóképes repülőgépe, az AVIC AG600 – jelentették be Kínában. A hat WJ-6 turboprop hajtóművel felszerelt gép 36,9 méter hosszú, fesztávolsága eléri a 38,3 métert. Az eredeti tervek szerint 2015 végén hajtotta volna végre az első felszállását, de a fejlesztés során fellépő problémák miatt ez két évet csúszott. Az 5500 kilométeres hatótávolságának becslést AG600-ast a szállítási feladatok mellett elsősorban tűzoltásra optimalizálták: a vízfelületen siklás közben 20 másodperc alatt 12 tonna vizet képes felvenni a teherterben elhelyezett tartályrendszerbe.

Hszinhuonet

A JÖVŐ LÁNCTALPASA?

Kemény feltételeknek kell megfelelnie a jövő amerikai lövészpáncélosának – derült ki az amerikai hadsereg parancsnoka, Robert Abrams vezérezredes előadásából. A jövő háborúit vélhetően lakott területeken kell majd megvívni, ezért kiemelt figyelmet kap a helytállás a városi hadviselésben. Emellett kisebb logisztikai ellátásigénnyel, reaktív páncélzattal, aktív önvédelmi rendszerrel, mesterséges intelligenciával támogatott fedélzeti felderítő- és tűzvezető rendszerekkel, továbbfejlesztett felderítőeszközökkel és nagy hatótávolságú, nagy pontosságú fegyverzettel kell rendelkeznie, beleértve a későbbi lézerfegyverek alkalmazásának lehetőségét is. Az új lövészpáncélos hadrendbe állítását 2025-re tervezik.

aerotechnews.com

TANULÓJÁRAT

A Bundeswehr képviselői átvehették az első MAN TGX 26.360 6X2-2 LL teherautót, amely kifejezetten a német hadsereg leendő tehergépjármű-vezetőinek képzését segíti. Az oktatói feladatokra átépített TGX-ekből összesen 35 darabos flottát állítanak hadrendbe. A 2016-ban megkötött beszerzés értéke 3,2 millió euro; a Rheinmetall MAN katonai járműveket gyártó és forgalmazó leányvállalata 2022-ig nyújt támogatást a tehergépkocsik üzemeltetéséhez, karbantartásához. Az első, hófehér járművet a hadsereg oldenburgi járművezető-képzési központjában vehették át a katonák, illetve a Bundeswehr fejlesztéseiért és logisztikai ellátásáért felelős szövetségi hivatal, a BAANBw képviselői.

Rheinmetall

MÉLYTENGERI SEGÍTSÉG

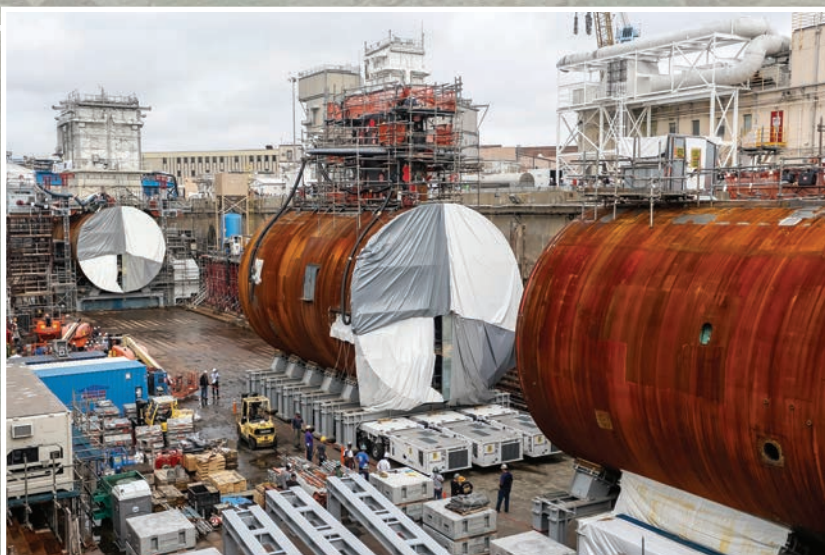
Az amerikai haditengerészet bevetette a mélytengeri kutatómunkákra optimalizált CURV-21 speciális, távolról irányított tengeralattjáróját a 2017. november 15-én eltűnt ARA SAN JUAN felkutatására. Az argentin haditengerészet TR-1700-as osztályú búvárhajója a feltételezések szerint azért süllyedt a tengerfenékre, mert a hajón berobbant az akkumulátortérbe jutott tengervíz miatt fejlődött hidrogéngáz. A repülőgéppel is szállítható, közel 7000 méter mélységig alkalmazható, optikai kábeleken keresztül irányított CURV-21 aktív és passzív szonárrendszerrel, nagy felbontású digitális fényképezőgéppel, színes és fekete-fehér kamerákkal, továbbá két, nagy szabadságfokú fogókarral is rendelkezik.

Amerikai Haditengerészet

FELVÁGOTT TENGERALATTJÁRÓ

Norfolkban ismét vízre bocsátották az amerikai haditengerészet USS LA JOLLA (SSN 701) hajóját. A Los Angeles-osztályú vadász-tengeralattjáró egészen új feladatot kapott: a nukleáris rendszereket kezelő tisztek és specialisták oktatására alkalmazzák a jövőben. Ehhez a hajó törzsét Norfolkban, egy szárazdokkban három részre vágták. A középső rész helyére három új törzselemet építettek be, így az immár mólóhoz kötött, úszó osztályteremként funkcionáló hajó 23 méterrel lett hosszabb. 2018-ban a további munkálatok során a LA JOLLA elektromos rendszere és reaktortermé, illetve gépészeti helyiségei is megújulnak.

Amerikai Haditengerészet

**MINISZTERI
LÁTOGATÁS**

Magyarországon ma azért élhetünk biztonságban, mert önök jól felkészültek és kiváló munkát végeznek, tiszteletet és elismerést érdemelnek azért, amit szövetségeseinkkel együtt a régió és közvetve a magyar emberek védelmében tesznek, távol szeretteiktől, otthonuktól – jelentette ki dr. Simicskó István honvédelmi miniszter Pristinában, a magyar katonáknál tett látogatása alkalmával. A tárcavezető koszovói programja során felkereste az MH KFOR Kontingens települési helyeit, tárgyalt Salvatore Cuoci vezérőrnaggyal, a KFOR parancsnokával, állománygyűlésen tájékoztatta a magyar katonákat a Zrínyi 2026 honvédelmi és haderő-fejlesztési programról, békefenntartóink áldozatos és becsületes munkája elismeréséül pedig ajándécsomagot adott át.

Kép és szöveg: Kálmánchei Norbert

**MISSZIÓS
KÖRÚTON**

Négynapos missziós körúton tájékozódott a hadszíntéren szolgáló magyar katonák feladatairól, műveleti és szolgálati körülményeiről dr. Benkő Tibor vezérezredes. A Honvéd Vezérkar főnöke Szarajevóban szűk körű megbeszélést folytatott Anton Waldner vezérőrnaggyal, az EUFOR műveleti parancsnokságának parancsnokával és Robert A. „Randy” Huston dandártábornokkal, a NATO műveleti parancsnokság parancsnokával, majd állománygyűlésen találkozott a többnemzeti manőverzászlóalj magyar lövészadának katonáival. A vezérezredes tájékoztatta az állományt a Magyar Honvédség vezetési és irányítási rendszerének átfogó megújításáról, az aktuális technikai fejlesztésekről, végezetül karácsonyi ajándécsomagot adott át az ünnepek idején is családjuktól távol szolgáló békefenntartóknak.

Cipruson, az UNFICYP kötelékében szolgáló magyar kontingens a szigetet kettéosztó ütközőzóna keleti, 4-es szektorában teljesít szolgálatot a többnemzeti – szlovák, magyar, szerb, ukrán – békefenntartó zászlóalj részeként. A műveleti területre látogató dr. Benkő Tibor vezérezredes megbeszélést folytatott Marko Jaroslav alezreddessel, a 4-es szektor parancsnokával, s tárgyalt Mohammad Humayun Kabir vezérőrnaggyal, az UNFICYP-misszió katonai vezetőjével is. A Honvéd Vezérkar főnöke találkozott a főparancsnokságon szolgáló magyar katonákkal, továbbá ellátogatott a 91-es járőrbázisra és a Szent István-táborba, hogy ott is személyesen adja át a misszióban szolgálók számára a karácsonyi ajándékokat. Látogatása zárónapján a famagustai General Stefanik-táborban állománygyűlésen beszélgetett a misszió magyar katonáival.

Kép és szöveg: Honvéd Vezérkar

amit kormányuk és haderejük nyújt az EUFOR-nak, illetve Bosznia-Hercegovina lakosainak. A műveletben jelenleg tizennégy EU-tagország és öt partnernemzet békefenntartói vesznek részt.

Kép és szöveg: euforbih.org

Ismét medálparádét rendeztek az EUFOR-parancsnokságon, a szarajevói Butmir táborban. Szpisják József dandártábornok, az EUFOR törzsfőnöke ezúttal nyolc nemzet harmincöt katonájának adta át az Európai Unió közös biztonság- és védelempolitikájának Althea-medálját. A tábornok a kitüntetettek munkáját megköszönve úgy fogalmazott: az EUFOR a jelen lévő országok segítő szándékának köszönhetően kivételesen szerencsés helyzetben van, az ünnepségen felsorakozott katonák pedig a gyakorlatban is kiválóan reprezentálták azt a támogatást,

◀ MEDÁLPARÁDÉ SZARAJEVÓBAN

◀ BORBÁLA-NAPI RENDEZVÉNYEK

A szarajevói Butmir táborban a NATO-parancsnokságon egyéni beosztást betöltő magyar katonák, valamint az MH EUFOR Kontingens 21. váltásának közös szervezésében Szent Borbála-napi megemlékezést és rendezvényeket tartottak. A zömében az MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezred katonáiból álló kontingens programsorozatára a légvédelmi rakéta és a tüzér fegyvernem napja előtti tisztelgés jegyében került sor. A megemlékezés a jelenleg a NATO szarajevói műveleti parancsnokságának törzsfőnökeként szolgáló Könczöl Ferenc ezredes, ezredparancsnok ünnepi beszédével vette kezdetét, elismerések átadásával, majd különböző versenyekkel folytatódott, s az otthoni hagyományoknak megfelelően Borbála-napi zenés rendezvénnyel zárult.

*Nagyné Iglódi Márta alezredes
Fotó: MH EUFOR Kontingens*

át. A hazatérők helyébe érkező magyar katonák rövid akklimatizáció után már meg is kezdték a munkát a műveleti területen. Az EUTM Mali törzse, valamint a koulikorói kiképző központban dolgozók jelentős mértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy a mali hadsereg képes legyen majd szavatolni országuk biztonságát.

Kép és szöveg: honvedelem.hu

Megtörtént az Európai Unió Mali Kiképző Műveletében (EUTM Mali) részt vevő magyar katonák váltása. A Magyar Honvédség 2013 óta vesz részt az EUTM Mali misszióban, a magyar kiképzők többnyire a Koulikoróban található kiképző központban szolgálnak, ahol a közelmúltban befejeződött a tízezredik mali katona felkészítése is. Az ebből az alkalomból rendezett ünnepségen a spanyol, a portugál és a magyar kiképzők – missziós szolgálatuk végeztével – emlékérmét és oklevelet vehettek

◀ VÁLTÁS MALIBAN

Váltás az ezred élén

ÚJ KIHÍVÁSOK

2017. NOVEMBER 15. ÓTA SZILÁGYI ZSOLT LAJOS ALEZREDES AZ MH 1. HONVÉD TŰZSZERÉSZ- ÉS HADIAJÓS EZRED PARANCSNOKA. A FŐTISZT – KISEBB-NAGYOBB MEGSZAKÍTÁSOKKAL – 1993 ÓTA SZOLGÁL AZ ALAKULATNÁL, KORÁBBAN AZ EZRED HADIAJÓS PARANCSNOKHELYETTESE VOLT. ÚGY VÉLI: A KATONAI SZERVEZETNÉL STRUKTURÁLIS ÁTALAKÍTÁSOK NEM VÁRHATÓK, UGYANAKKOR SZEMLÉLETBELI VÁLTOZÁSOKRA VAN SZÜKSÉG, ELSŐSORBAN A KIKÉPZÉS TERÜLETÉN.

A csapatzászlót megőrzésre átveszem! – jelentette ki a parancsnoki beosztás átadás-átvétele alkalmából novemberben megrendezett ünnepi állománygyűlésen Szilágyi Zsolt Lajos alezredes, az HM 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred új parancsnoka, s a hagyományok szerint meglengette a zászlót. Azóta eltelt közel két hónap, amit az alezredesnek nem azzal kellett töltenie, hogy megismerkedjen az alakulattal, ugyanis – a Katonai Biz-

tonsági Hivatalnál töltött időszakot és egy missziós szolgálatot leszámítva – 1993 óta itt dolgozik.

– Az első hetekben átnéztük, hogy hol tart az alakulat. Kijelöltem néhány munkacsoportot, amelyeknek az volt a feladatuk, hogy felmérjék az ezred jelenlegi helyzetét. Az ebből levont tapasztalatok alapján pedig megvizsgáljuk az erősségeinket és a gyengéinket – emelte ki Szilágyi alezredes, hozzátéve: nagy segítség volt számára, hogy

a beosztás átvétele előtt befejezett katonai felsővezetői tanfolyamon záródolgozatának témájául a csapatok műszaki támogatása aktuális kérdéseinek vizsgálatát választotta. Így volt lehetősége beleásni magát abba, hogy milyen kihívásokkal kell szembesülnie a 21. században a hadműveleti területeken a katonáknak, a Magyar Honvédségnek és a NATO-nak. Ezeket az ismereteket pedig alakulatparancsnokként jól tudja majd kamatoztatni.

Szilágyi Zsolt Lajos
alezredes

– Volt időm arra, hogy újra átolvassam, átnézzem az elmúlt időszakban kiadott NATO-doktrínákat. Ezek jó alapot adnak arra, hogy átgondoljam: ebben az új kihívásokkal teli világban, új hadműveleti környezetben, ahol a csapatok egy időben vehetnek részt hagyományos harccselekményekben vagy stabilizációs műveletekben és humanitárius segítségnyújtásban, milyen új műszaki kihívások jelentek meg. Továbbá, hogy a műszaki támoga-

tás rendszerén belül milyen szerepet szánnak a tűzserész-képességnek – mondta az alezredes.

MEGVÁLTOZOTT VILÁG

Bár a mondás szerint az „új seprű jól seper”, Szilágyi Zsolt Lajos alezredes nem tervez nagyobb változásokat. A parancsnokként első alkalommal decemberben megtartott ezredsorakozón is úgy fogalmazott, hogy a kezdeti időszakban nem várható strukturális változás az alakulatnál, viszont újfajta szemléletre és gondolkodásmódra van szükség, mert a megváltozott világban új kihívások jelentek meg.

– Nem biztos, hogy az új kihívásokra a régi megoldásokkal lehet jó választ adni. Újra kell gondolnunk ezeket a képességeinket, s ha szükséges, akkor akár a kiképzési rendszerünket is módosítjuk, hiszen a kiképzés az alapja mindennek – fogalmazott az alezredes, hozzátéve: az alakulat katonáinak hazai alkalmazá-

sa, azaz a közszolgálati munka stabil lábakon áll. Nyugodt szívvel ki lehet jelenteni, hogy az éles robbanóanyagok kezelésében világszínvonalú az ezred. Viszont a műveleti képességet fejleszteni kell, s ehhez szükséges a kiképzés módszerének átgondolása.

– Az utóbbi években a műveleti területeken jelentősen csökkent a magyar tűzserészek alkalmazása, jelenleg csak Bosznia-Hercegovinában, az EUFOR-misszióban dolgozik egy magyar tűzserészecssoport, de bármikor jöhet újabb feladatszabás az elöljárótól, s ha a hadszíntér megköveteli, akkor mi biztosítani tudjuk a szükséges erőket – hangsúlyozta a parancsnok. Majd hozzátette: a missziós feladatok csökkenésével egy időben megnövekedett a felajánlások rendszere. Az alakulat része a NATO Reagáló Erőnek (NATO Response Force – NRF), illetve közreműködött a V4 EU-harcsoport tűzserész moduljában is. Ahhoz, hogy bekapcsolódhassunk ezekbe a készenléti szolgálatokba, komoly feltételeknek kell megfelelni. Ilyen egyrészt az ál-

lomány kiválogatása, felkészítése, készenlétkébe helyezése. Az alakulat felajánlott tűzserész-alegységének legközelebb előreláthatóan 2019-ben kell részt vennie az NRF munkájában – hallhattuk az alezredest.

BALESETVESZÉLYES MUNKA

Az új parancsnok azt is jól tudja, hogy az alakulat az elmúlt időszakban mindenekelőtt a 2016. július elsejei hortobágyi robbanás miatt került a figyelem középpontjába. E robbanás során négy tűzserész vesztette életét, egy ötödik pedig súlyosan megsebesült.

– A mi szakmánkban egy balesettel mindig számolnunk kell! Mind a két szakterület, tehát a hadihajózás és a tűzserész-tevékenység is balesetveszélyes, az utóbbi fokozottan az, hiszen több évtizede a föld alatt lévő robbanótesteket kell hatástalanítani, s e munka közben nem egyszer még a sokéves rutinnal rendelkező, profi tűzserészt is érheti meglepetés.

És ha a tűzserészek munkája során baleset történik, az szinte mindig tragédiával jár. Ezt az állomány is tudja, tisztában vannak vele, vállalták a veszélyt, amikor ezt a szakmát választották. Tudják, hogy nap mint nap éles harcfeleladatot látnak el, amelynek során gyakran néznek farkasszemet a halállal. Megedződnek. Csak a legjobbak és a „fejben” is legerősebbek alkalmasak arra, hogy első osztályú tűzserészek legyenek. A veszéllyel megpróbálnak együtt élni, de természetesen mi, parancsnokok is igyekszünk megtenni mindent annak érdekében, hogy minél kisebb legyen a kockázat – mondta Szilágyi Zsolt Lajos, aki szerint a hortobágyi azért volt különleges helyzet, mert itt egy év alatt annyi robbanószerkezet hatástalanítottak, mint máskor öt esztendő során. Sajnos bármennyire is igyekeztek elkerülni, megtörtént a tragédia.

– Szólnom kell arról is, hogy nagy problémánk az állomány elvándorlása. Az elmúlt években olyan szakemberek váltak ki a rendszerből, akik-

nek tudása, rutinja nagyon hiányzik az alakulatnál. Némileg szerencse, hogy csak az ezred veszette el őket, ám tudásuk a „rendszerben maradt”, hiszen többségük a rendőrség tűzserészszoigálatánál kamatoztatja tovább a képességeit. Azaz továbbra is az állampolgárok védelme érdekében dolgoznak. Lehetne keresni az okokat, hogy mi vezetett a kiválásukhoz, de én úgy gondolom, inkább tekintünk előre, s találjuk meg a módját annak, hogy többen már ne akarjanak „átigazolni” a rendőrséghez – mondta az alezredes. Hangsúlyozta: az is könnyen elképzelhető, hogy a jövőben lesznek olyan feladatok, amikor a katona és a rendőr tűzserészeknek együtt kell dolgozniuk.

– Az alakulattól kivált szakemberek pótlása az egyik legfontosabb feladatunk. Erre már megvan az elképzelésünk, bár első osztályú tűzserészt képezni időigényes feladat, legalább 4-5 év aktív tűzserészi munka után válhat valakiből járőrparancsnok. Ez semmiféleképpen nem csökkenthető; ennyi idő alatt gyűjt

össze egy másodosztályú tűzserész annyi tapasztalatot, hogy alkalmas legyen a járőrparancsnoki beosztás ellátására jogosító vizsga megszerzésére – hangsúlyozta a parancsnok, hozzátéve: jelenleg közel húsz első osztályú tűzserész dolgozik az alakulatnál.

VILÁGSZÍNVONALÚ ESZKÖZÖK

A tűzserészek technikai felszereléséről szólva Szilágyi Zsolt Lajos alezredes kiemelte: az elmúlt években kapott komoly támogatásnak köszönhetően jelenleg rendelkeznek minden olyan eszközzel, amellyel a munkájukat 21. századi körülmények között és biztonságosan tudják végrehajtani. Egyebek mellett TAC-6 moduláris, nehéz tűzserész védőruhát (a jelenleg is használt EOD-9-es kiváltására), Englo Bart 2 típusú, nagy teljesítményű robbantógépet, Wizard G2 kis teljesítményű akkumulátoros robbantógépet, Garmin navigációs eszközöket,

SEREGSZEMLE

Toyota Hilux tűzszerész-gépjárműveket, nagymélységű bombakereső felszerelést, hordozható munkatérvilágítást is kaptak.

Ugyancsak rendelkezik minden, az alapfeladatok ellátáshoz szükséges technikai eszközzel a hadihajós alosztály is. A jelenleg rendszerben lévő hadihajók – három aknamentesítő hajó, három aknásznaszád, egy parancsnoki motoros és a lakóhajó – mindegyike teljes mértékben hadra fogható, karbantartásuk rendszeres és előírás szerinti. Az aknamentesítők nautikai berendezéseit a 2010-es évek elején modernizálták, a radarrendszerük és a mélységmérő berendezésük világszínvonalú. A naszádok felújítása is megtörtént, közülük a BAJA nyaranta a Balatonon

járőrözik – többek között azért, mert a lehető legmodernebb, környezetbarát motor hajtja –, s ha szükséges, segíti a tűzszerészek munkáját.

– Tervezzük újabb két aknásznaszád felújítását. Ha minden jól megy, akkor az év második felében bővíthet a hadihajósok állománytáblája, s ezáltal a képességeik. Ez azt jelenti, hogy ha minden az elképzelések szerint alakul, akkor 2018-ban a három aknamentesítő hajó mellett lesz három olyan járőrhajónk is, amelyek az általános járőr- és harcbiztosítási feladatok mellett képesek kiszolgálni a tűzszerész-tevékenységet, illetve 250 kilogrammig alkalmasak robbanótetek vízből történő kiemelésére is – vázolta a terveket Szilágyi Zsolt Lajos alezredes.

Szilágyi Zsolt Lajos a tatabi katonai kollégium elvégzése után 1989-ben a Kalinyingrádi Katonai Műszaki Egyetemen kezdte meg felsőfokú katonai tanulmányait, ám innen 1990-ben, a rendszerváltást követően hazarendelték. A Kossuth Lajos Katonai Műszaki Főiskola műszaki-útépítő szakán végzett, 1993-ban avatták tisztté. A műszaki szakirányok közül a hadihajóást választotta, végigjárta a ranglétrát a hajó első tisztjétől a hadihajós osztály törzsfőnöki beosztásáig. A Honvéd Folyami Flottilla 2001-es felszámolását követően hat évet töltött a Katonai Biztonsági Hivatal kötelékében, majd 2007-ben, az alakulat akkori parancsnokának kérésére, visszakérült az ezredhez és hadihajós parancsnokhelyettesként dolgozott tovább. Közben 2014 novemberétől hat hónapon át Koszovóban, a KFOR-misszióban teljesített külszolgálatot: a Novo Seló-i tábor első magyar parancsnoka volt.

LÁTOGATÁS A HATÁRON

Dr. Simicskó István honvédelmi miniszter dr. Benkő Tibor vezérrezredes – a Honvéd Vezérkar főnöke – kíséretében meglátogatta az MH Alföldi Ideiglenes Alkalmi Kötelékben a déli határunk mentén szolgáló katonákat. A tárcavezető a határvédelmi bázisokat felkeresve tolmácsolta a magyar kormány köszönetét a katonák helytállásáért, s azért, hogy ezt a hivatást választották. Hangsúlyozta, hogy Magyarország jelenleg a világ egyik legbiztonságosabb országa, amit hazánk lakossága a katonák áldozatos munkájának köszönhet. A karácsonyi ünnepek közeledtével dr. Simicskó István jelképesen átadta a Honvédelmi Minisztérium ajándékait – főként a pihenést és a feltöltődést segítő sporteszközöket, kiegészítőket, játékkonzolokat – a határon szolgáló katonáknak.

Snoj Péter; fotó: Dévényi Veronika

HAZATÉRTEK AZ OSZTRÁK MŰSZAKIAK

Ünnepélyes keretek között vonták le Ausztria zászlaját az MH 5. Bocskai István Lövészdzandár hódmezővásárhelyi laktanyájában; tizenhárom hónap után ugyanis befejezte munkáját a hazánkban szolgáló osztrák műszaki kontingens. Ez idő alatt szakembereik részt vettek a határvédelmi bázisok építésében, továbbá bekötő- és megközelítési utak építésével, karbantartásával, illetve különböző szállítási feladatok végrehajtásával is hozzájárultak a magyarországi határvédelmi feladatokhoz. A búcsúztatásukra szervezett ünnepségen munkájukat mások mellett dr. Szabó István vezérőrnagy, a Honvéd Vezérkar főnökének koordinációs helyettese és dr. Ruszin Romulusz dandártábornok, az MH 5. Bocskai István Lövészdzandár parancsnoka is megköszönte.

Kép és szöveg: Snoj Péter

FELKÉSZÜLT A VÁLTÁS

Minden lehetséges helyzetet szimuláló zárógyakorlattal ért véget az MH EUFOR Kontingens 22. váltásának felkészítése Székesfehérváron. Az MH 43. Nagysándor József Híradó- és Vezetéstámogató Ezred Bosznia-Hercegovinába készülő állománya alkotta már a 21. váltás gerincét is, a műveleti területen történő szolgálat helyett azonban nyolc hónapon keresztül úgynevezett hazai készenléti szolgálatot adtak. Az intenzív felkészítés során begyakorolták többek között, hogy miként kell szakszerűen működtetni az ellenőrző-áteresztő pontot, melyek a konvoj kísérés szabályai, hogyan lehet a leginkább gördülékenyen együttműködni a helyi szervezetekkel. Elsajátították a tömegkezelés különféle módjait, és felfrissítették sebesültellátási ismereteiket is.

Kálmánfi Gábor

Fotó: MH EUFOR Kontingens 22. váltás

C-17-ESBŐL UGROTTAK

A légierő alakulatainak szakbeosztású katonái hajtottak végre ejtőernyős ugrásokat az MH Összhaderőnemi Parancsnokság, valamint az MH Pápa Bázisrepülőtér szervezésében, Pápán. A kiképzési esemény kuriózumát az adta, hogy magyar ejtőernyősök először ugrottak a Nehéz Légi Szállító Ezred (HAW) C-17-es repülőgépből a még csapatpróbán lévő új, MC-6 típusú körkúpolás ejtőernyőket használva. A kiképzésen az MH 86. Szolnok Helikopterbázis (MH 86. SZHB) mellett az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis ejtőernyősei, valamint a helikopterbázis speciális ejtőernyős kiképzőcsoportja és a légi kutató-mentő készenléti szolgálat ejtőernyős-állománya vett részt. A huszonegy magyar ejtőernyősnek két alkalommal volt lehetősége ugrani.

Honvedelem.hu; fotó: MH 86. SZHB

VEZETÉSTECHNIKAI KÉPZÉS

Vezetéstechnikai képzésen vettek részt az MH Katonai Rendészeti Központ katonái. Mivel a rendészek többnyire gépjárművel látják el munkájukat, fontos, hogy minden körülmények között biztonságosan és balesetmentesen vezessenek. Erdődi Mihály őrnagy, a rendészeti zászlóalj törzsfőnöke – aki korábban rendőrként közlekedésrendészeti osztályvezető volt – kiemelte: főként azokat az alapvető feladatokat vették át, amelyeket a rutinos vezetők már ösztönösen végeznek, s nélkülözhetetlenek a biztonságos vezetéshez. Emellett foglalkoztak a téli és a nyári gumi használatának fontosságával, az esős időben történő vezetéssel, valamint a „vízen futással”. A képzés gyakorlati része is a vizes úton történő közlekedésre és a balesetek megelőzésére irányult.

Kép és szöveg: Markovits Szilvia őrmester

ROBBANTÁSI FOGLALKOZÁSVEZETŐK FELKÉSZÍTÉSE

Robbantási foglalkozásvezetők felkészítésére került sor az MH 5. Bocskai István Lövészdandár hódmezővásárhelyi helyőrségének dóci gyakorlóterén. A Magyar Honvédség-szintű tanfolyamot Tövis Viktor főhadnagy, a művelettámogató műszaki zászlóalj századparancsnoka vezette. A kéthetes kurzusra több mint hetven tiszt, illetve altiszt jelentkezett; jövőbeni feladatuk a robbantási foglalkozások tervezése, szervezése és levezetése lesz a saját alakulatuknál szolgáló katonák részére. A kiképzés során valamennyien megismerkedtek a robbantástechnika elméleti és gyakorlati kérdéseivel, a robbanóanyagok tulajdonságaival, az elméleti képzés után pedig élesben, terepen is alkalmazták a megszerzett tudást.

Kép és szöveg: Tordai Kamilla

MEGÚJUL A LÉGI SZÁLLÍTÓ KÉPESSÉG

Két modern, a mai kor színvonalának megfelelő Airbus A319-est vásárol a Magyar Honvédség – jelentette be sajtótájékoztató keretében dr. Simicskó István honvédelmi miniszter. Ezek a gépek váltják majd le a már 40–45 éves An–26-os repülőgépeket. A stratégiai légi szállító képesség megteremtését célzó beszerzés a Zrínyi 2026 honvédelmi és haderő-fejlesztési programban rögzítettek szerint történik; később új tenderek is várhatók további gépek vásárlására. A tárcavezető hangsúlyozta: a honvédség 14 országban lát el nemzetközi feladatokat, ami szükségessé teszi a légi szállító képesség fejlesztését. A katonák eljuttatása a missziókba, hazahozataluk, esetleges kimenekítésük is ezt indokolja, de a gépek a magyar állampolgárok válságkövetekből történő kimentésére is használhatók lesznek.

Nyulás Szabolcs; fotó: Dévényi Veronika

NŐ A KÖLTSÉGVETÉS, NŐNEK A BÉREK

Tovább emelkedik a katonák bére 2018-ban, jelentősen növekszik a Honvédelmi Minisztérium költségvetése, és folytatódik a Magyar Honvédség fejlesztése – mondta Vargha Tamás, a tárca parlamenti államtitkára budapesti sajtótájékoztatóján, melyet Konrád Károllyal, a Belügyminisztérium parlamenti államtitkárával közösen tartott. A miniszterhelyettes rámutatott: a magyar emberek biztonsága és az állam szuverenitása az egyik legfontosabb szempont a kormány számára. E biztonság letéteményese a Magyar Honvédség, amely 2018-ban tovább erősödhet. A honvédelmi tárca költségvetése idén 428 milliárd forintra emelkedik, s ennek mintegy 20 százalékát fejlesztésekre fordítják. Újabb bruttó 5 százalékkal nő a katonák illetménye is, amely így – 2015 és 2019 között – összességében eléri az 50 százalékos növekedést.

Nyulás Szabolcs; fotó: Tóth László

ÁLLOMÁNYGYŰLÉS BRÜSSZELBEN

A december elsejétől a Magyar Honvédség Katonai Képviselő Hivatalának vezetőjeként dolgozó dr. Orosz Zoltán altábornagy állománygyűlésen fogadta dr. Benkő Tibor vezérezredest. A Honvéd Vezérkar főnöke a Brüsszelben szolgáló magyar állomány előtt beszélt a honvédségben 2017 során lezajlott változásokról, a jövőt illetően pedig kiemelte, hogy a Zrínyi 2026 honvédelmi és haderő-fejlesztési programnak köszönhetően a védelemre szánható erőforrások fokozatos és fenntartható mértékű emelése páratlan történelmi lehetőség. Mindezek révén növelni tudjuk a NATO-követelményeknek való megfelelés mértékét, valamint hazánk nemzetközi elismertségét is. A program keretében már a közeljövőben jelentős fejlesztésekre és eszközbeszerzésekre kerül sor.

Kép és szöveg: Honvédelmi Minisztérium

ÖTVENÉVES A KOSSUTH

A Kossuth Lajos Katonai Főiskola alapításának ötvenedik évfordulója alkalmából gyűltek össze korábbi oktatók, tanárok, továbbá a főiskolán végzett nyugállományú és aktív katonák a szentendrei Görgey laktanyában. Az ünnepi beszédek során dr. Ravasz István alezredes, hadtörténész, a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum főtisztje kitért a katonai felsőoktatás kezdeteire és a tisztképzés történetére. Prof. dr. Harai Dénes, a Kossuth Lajos Hadtudományi Alapítvány alapítója, egyetemi tanár, Kossuth Lajos életéről, munkásságáról mondott beszédet. A főiskola egykori parancsnoka, Szabó János nyugállományú vezérőrnagy pedig visszaemlékezett az intézményben eltöltött évekre. A beszédeket követően emléktábla-avatásra, illetve koszorúzásra is sor került.

Kép és szöveg: Duruczné Téglás Dóra főhadnagy

KADÉTAVATÓ ÜNNEPSÉG

Megrendezték az egri Wigner Jenő Műszaki, Informatikai Középiskola és Kollégium kilencedik osztályos, a kadétprogram keretében katonai alapismereteket tanuló diákjainak avató ünnepségét. Az ifjú kadétoakat, a vendégeket és a szülőket Takács Attila dandártábornok, az MH Hadkiegészítő, Felkészítő és Kiképző Parancsnokság parancsnoka köszöntötte. A „wigneres” diákok zászlajára a jeles nap alkalmából az MH Katonai Igazgatási és Központi Nyilvántartó Parancsnokság zászlószalagot adományozott. A kilencedikes kadétoak kitzűzőit – a hagyományoknak megfelelően – az együttműködő katonai szervezet nevében Bozó Tibor dandártábornok, az MH Altiszti Akadémia parancsnoka adta át.

Kép és szöveg: honvedelem.hu

KATONÁK A MIKULÁSGYÁRBAN

Több mint százötven katona csatlakozott a népszerű „Mikulásgyár” segélyakcióhoz, és segítette szívesen a rászoruló családok karácsonyát. Budapesten, az Ötvenhatosok terén felállított óriási sátorban ezúttal is főként tartós élelmiszereket, jó minőségű ruhákat, cipőket, könyveket és játékokat gyűjtöttek az önkéntesek. A munkában a Vöröskereszt együttműködésével a Magyar Honvédség 14 alakulatának másfélszáz katonája is aktívan közreműködött. Amint azt Guba István alezredes, az MH Civil-katonai Együttműködési és Lélektani Művelési Központ parancsnokhelyettese hangsúlyozta: az itt segítő katonák a saját alakulataiknál is gyűjtéseket szerveztek, s ezeket az adományokat szintén elhozták magukkal.

Takács Vivien; fotó: Füzes Judith

Túl egy mozgalmas éven

KOSZOVÓI ÉS IRAKI MISSZIÓ, HÁROM HÓNAPOS KIKÉPZÉSI FELADAT ÉSZTORSZÁGBAN, SZÁMOS HAZAI ÉS KÜLFÖLDI GYAKORLAT, VALAMINT RÉSZVÉTEL A HATÁRVÉDELEMBEN. RÖVIDEN ÍGY LEHETNE ÖSSZEFOGLALNI A TATAI MH 25. Klapka György Lövészdandár 2017-es évét. Horváth Gábor dandártábornokkal, az alakulat parancsnokával beszélgettünk.

Horváth Gábor dandártábornok

A KFOR-ban az amerikai hadseregnél rendszeresített M4A2 típusú gépkarabélyt is kipróbálhatták a magyarok.

A korábbi esztendőkhöz hasonlóan tavaly is rendkívül mozgalmas évet zárt a tatai alakulat.

– 2017-et úgy kezdtük, hogy a dandár katonáinak nagy része külföldi misszióban volt, az itthon maradtak számára pedig a Közös Akarat feladat, azaz a déli határ biztosítása jelentette a legfontosabb teendőt – hallhattuk Horváth Gábor dandártábornoktól, aki márciusban vette vissza az MH 25. Klapka György Lövészdandár parancsnoki

MINDENHOL

beosztását a megbízott parancsnoktól, Sipos Antal ezredestől, miután korábban, 10 hónapon keresztül az MH Összhaderőnemi Parancsnokságon megbízással, ideiglenesen a szárazföldi haderőnem távol lévő főnökét helyettesítette.

A dandártábornok hozzátette: tavasszal érkezett haza az addig külszolgálaton lévő két kontingens Koszovóból, illetve Irakból. A közel-keleti országból visszatért katonák ugyanakkor nem sokat pihenhettek, hiszen összehozott alegységükre épült a Training Bridge 2017 elnevezésű közös kiképzés, amit a visegrádi négyek biztonságerősítő felajánlásának részeként hajtottak végre júliustól, három hónapon keresztül Észtországban.

– Természetesen számos más külföldi misszióban is részt vettek a tatai katonák az elmúlt évben. Egyéni beosztásokat láttak el Szomáliában, Maliban, Bosznia-Hercegovinában és Afganisztánban – emelte ki a parancsnok.

A koszovói misszióban rendezett magyar–amerikai szituációs lövészet az összekovácsolást szolgálta.

GYAKORLATRÓL GYAKORLATRA

Horváth Gábortól megtudtuk azt is: a missziós szerepvállalás mellett 2017-ben az alakulat fontos feladata volt a részvétel a Közös Akarat elnevezésű határbiztosítási tevékenységben. A dandár 150–180 fővel folyamatosan

jelen volt az ország déli határán, s a rendőrséggel együttműködve végezte a munkáját.

– Ha mindehhez hozzátesszük még azokat a kiképzési feladatokat és gyakorlatokat, amelyeken részt vettünk – gondolok itt elsősorban az év két kiemelt kiképzési rendezvényére, egyrészt a Training Bridge kiképzésre, másrészt a Saber Guardian nemzetközi gyakorlatra és az annak részeként végrehajtott Szentesi Fokos fedőnevű folyóátkelésre –, akkor azt kell mondanom, igazán eseménydús volt a 2017-es év a tatai katonák számára – fogalmazott a dandártábornok.

Horváth Gábor szerint az elmúlt évben kiemelt feladat volt a dandárnál az alapkiképzések végrehajtása is. A sikeres toborzás eredményeként bevonult szerződéses légénységi állományú katonák, valamint a pályakezdő altisztek és tisztek közül több mint kétszáz fő felkészítését hajtotta végre az alakulat szeptembertől kezdve. Bár az alapkiképzés lebonyolítása nem jelentett újdonságot a tatai katonáknak

Az Irakból visszatért kontingens tagjaira – egy rövid pihenő után – Észtországban várt feladat.

HELYTÁLLTAK

– hiszen az elmúlt évben számtalan alkalommal volt már részük hasonlóban –, a mostani mégis egy kicsit más volt, mint a korábbiak. Ezúttal ugyanis nem szakaszkötelékben végezték el ezt a feladatot, hanem egy teljes kiképzőzászlóaljat jelöltek ki, így a felkészítés mellett a zászlóalj teendőinek összehangolása is jóval gondosabb tervezést és odafigyelést igényelt. A résztvevők egyébként december közepén eredményesen vizsgáztak, így megkezdheték tényleges katonai szolgálatukat az MH Összhaderőnemi Parancsnokság alárendelt katonai szervezeteinél, illetve más alakulatoknál. Új elemként megemlíthető, hogy a katonákat a határbiztosítási feladatokra is felkészítették.

VISSZA A MISSZIÓBA

Az alapkiképzéssel párhuzamosan (ősszel) újabb missziós felkészítés kezdődött Tatán; a Klapka György lövészdandárra épül ugyanis az MH KFOR Kontingens következő, 18. váltása, amely a tervek szerint 2018. februárban kezdi meg feladatait Koszovóban.

A Klapka-dandárnál a múlt év novemberében tett látogatást dr. Simicskó István honvédelmi miniszter.

– Amióta az utolsó, tatai katonákra épülő váltás 2017 tavaszán visszatért hazánkba, jelentősen megváltozott a magyar szerepvállalás Koszovóban. A portugálok kivonulásával a magyar kontingens vette át a KFOR Harcászati Tartalék Zászlóalj feladatrendszerét. Ennek eredményeként át kellett alakítani a misszióra készülő katonák felkészítését, és olyan beosztások is megjelentek a kontingensben, amelyek korábban nem voltak – mondta Horváth dandártábornok.

Hangsúlyozta, hogy ezúttal egy teljes zászlóaljat készítettek fel a fél-éves koszovói misszióra. Ellentétben a legutóbbi alkalommal, amikor a kontingensparancsnokság mellett két manőverszázad felkészítését kellett sikeresen elvégezniük, ám ezek a századok más-más nemzetközi zászlóalj alárendeltségében dolgoztak, így feladatrendszerük is különbözött egymástól.

– Vagyis ez egy minőségi ugrás számunkra, ám arról sem szabad elfe-

lejtkezni, hogy a műveleti területen feladatot végrehajtó zászlóaljszintű kötelék feladatrendszerre eltér az itthoni kötelékzászlóalj feladataitól, így szervezetében olyan elemek is megtalálhatók, amelyek nemhogy egy lövészzászlóaljnál, de még egy lövészdandárnál sem léteznek. Gondolok itt például a CIMIC-, vagy éppen a felderítő részlegre – sorolta a parancsnok. Majd hozzátette: ennek megfelelően több mint húsz alakulat katonáiból áll a 18. váltás állománya, bár a gerincét a Klapka-dandár adja. A kontingens parancsnoka pedig egy több missziót megjárta, tapasztalt, felkészült főtiszt lesz.

Koszovó mellett Irakba is készülnek tatai katonák 2018-ban, ám a dandárparancsnok szerint ezúttal a tavalyihoz képest más létszámban és feladattal. A februárban műveleti területre induló következő iraki kontingens egyik kisebb (őrző-védő feladatokkal megbízott, közel századerejű) alegységét alkotják majd a Klapka-dandár egyenruhásai. A Koszovóba és az Irakba induló kontingensekben egyébként több mint háromszázötven tatai katona szolgál majd az elkövetkező hónapokban.

HAZAI FELADATOK

A 2018-as hazai teendők közül Horváth Gábor dandártábornok kiemelte a határvédelmi feladatokban történő közreműködést, ami idén is prioritás. Az alakulat alaprendeltetése a tanintézeti kiszolgálás is, vagyis a honvéd tisztjelöltek és honvéd altisztjelöltek gyakorlati felkészítésének segítése.

– Ez a feladat kiemelten hangsúlyos azon fegyvernemek esetében, amelyeknek már csak Tatán vannak alegységei; gondolok itt a harcokocsizókra, a tábori tüzerekre és a páncéltörő tüzerekre. Harcászati, harcszolgálati és lövészet feladataik nem igényelnek nagy létszámú állományt, ugyanakkor mégis fontosak számunkra, mert a fegyvernemek megőrzését és a képességek fenntartását biztosítják – hangsúlyozta a tábornok, akitől megtudtuk azt is, hogy az alakulat egyelőre nem kapott feladatot a 2018-as év várható legnagyobb hazai kiképzési rendezvényével, a Brave Warrior elnevezésű gyakorlattal kapcsolatban. Ennek ellenére figyelemmel kísérik az előkészítést, hiszen bármikor jöhet az előljárói feladatszabás, hogy közre kell működniük az erőpróban.

Mindezek mellett az alakulat vezetése azt tervezi, hogy az év végén egy dandárszintű parancsnoki és törzsvezetési gyakorlatot hajt végre, amelybe bevonják a zászlóalj törzset is.

MEGÚJUL A KUPOLA

A missziók és a kiképzések mellett 2018 a laktanyai fejlesztésekről szól majd Tatán. Az őrzésvédelmi rendszer és a laktanya kerítésének felújítása már 2017-ben megkezdődött, ennek eredményeképpen pedig egy nagyon korszerű rendszert adhatnak át hamarosan. Emellett további infrastruktúrális fejlesztéseket és felújításokat is terveznek a kaszárnyában. Az egyik ilyen a legismertebb épület, a Kupola felújítása lenne. A páncélos csapatok jelképének számító legendás építmény rekonstrukciója nemcsak érzelmi szempontból fontos a jelen harcokocsizói számára, hanem funkcionális téren is, hiszen a jövőben, a szállásra szolgáló férőhelyek bővítésén túl, oktatási, kiképzési és szimulációs központként tervezik használni.

A hazánkban megrendezett Buffalo Ride 2017 gyakorlaton a tataiak szintén amerikai katonákkal közösen vettek részt.

Történelmi találkozó

RANGEREK SZOLNOKON

AZ AMERIKAI 75. RANGER EZRED DELEGÁCIÓJA
MUNKAÉRTEKEZLETEN VETT RÉSZT
AZ MH 2. VITÉZ BERTALAN ÁRPÁD KÜLÖNLEGES
RENDELTETÉSŰ DANDÁRNÁL SZOLNOKON.

Az amerikai delegációt főként a Ranger-zászlóalj törzsében, továbbá a lövészsquadok kiképzését támogató alegység állományában szolgáló katonák alkották. Valamennyien tapasztalt, háborús veteránok, akik jelenleg az ezred újoncainak és leendő vezetőinek kiképzésével, szelekciójával foglalkoznak. Látogatásuk történelminek is nevezhető, hiszen az amerikai elitegység eddig jószerivel csak az Egyesült Királyság alakulataival ápolt szorosabb munkakapcsolatot az európai kontinensen.

A szolnoki különleges dandár és az alakulat rohamlövész osztagainak (881, 882) rendeltetése, szervezeti felépítése nagyban hasonlít az amerikai 75. Ranger Ezredéhez. Ennek megfelelően a munkaértekezlet alapvető célja is az volt, hogy a két katonai szervezet felmérje a későbbi, szorosabb együttműködés lehetőségeit. A közös kiképzések megvalósításán és egymás harceljárásainak, doktrínáinak megismerésén túl a multinacionális környezetben való feladat-végrehajtás gyakorlása is a célkitűzések között szerepelt.

Az amerikai fél beszámolója szerint a jelenleg folyamatban lévő műveleteik során kiemelt figyelmet fordítanak a velük partnerségben lévő erőkkel való közös kiképzésekre, s mindez hatékonyan segíti az alkalmazásukat, akár önállóan, akár többnemzeti kötelékek részeként. A közös műveleteket mindig megelőzik a közös gyakorlatok, begyakorlások, ahol lehetőség nyílik az alegységek összekovácsolására, valamint egymás harceljárásainak minden részletre kiterjedő megismerésére.

A 75. Ranger Ezred az Egyesült Államok szárazföldi haderejének egyetlen, különleges státusszal és alá-fölé rendeltségi viszonyal rendelkező könnyűgyalogos egysége. Tagjai mindnyájan válogatott elit katonák, ami azt jelenti, hogy va-

lamennyien egy hosszú, az ezred támogató zászlóalja által vezetett szelekciós tréningen vesznek részt, amely során rendfokozatra és beosztásra való tekintet nélkül elsajátítják mindazt, amire egy könnyűlövész katonának szüksége lehet. E nélkül nem szolgálhat senki semmilyen beosztásban az ezred kötelékén belül. A tréning intenzív fizikai felkészítést, harcászatot, lövészetet, tájékozódási és egészségügyi ismereteket, továbbá robbantási technikákat és kommunikációs képzéseket foglal magában. A kemény, embert próbáló körülmények, valamint a magas követelmények miatt a résztvevőknek csupán 56–70 százaléka végez sikerrel. Ahhoz, hogy valaki az alakulatnál mindezek után magasabb, mondjuk parancsnoki beosztásba kerüljön, további képzésekre van szükség. A korábban Pre-Ranger névre hallgató képzést (amelyet jelenleg Small Unit Ranger Training-nek hívnak) például minden leendő rajparancsnok-helyettesnek el kell végeznie.

Akik rajszintű vagy annál magasabb alegységet vezetnek, azoknak pedig már kivétel nélkül rendelkezniük kell a ranger végzettséggel, amelyet a Ranger School-ban szerezhetnek meg (ott a jelentkezőknek már csupán kevesebb, mint 50 százaléka felel meg). A katonák napjai folyamatos kiképzésekkel telnek, az alakulat pedig első lépcsős csapásmérő erőként rendre szerephez jut a világ konfliktusövezeteiben, jellemzően század vagy zászlóalj alkalmi harci kötelék szinten. Ezen kötelékeket többnyire stratégiai vagy hadászati célú feladatokkal bízzák meg, még hozzá nagyon rövid reagálási idővel. Jellemző, hogy a parancs vételétől számított 18 órán belül a világ bármely pontján képesek harci műveletek végrehajtására.

A kötelékbe csak a legalkalmasabb katonákat válogatják be. Feladataik között szerepel a nagy fontosságú célpontok és kiemelt személyek elfogása vagy megsemmisítése, a stratégiai jelentőségű pontok és repterek elfoglalása, valamint a felderítés. Műveleteik támogatásában gyakran vesznek részt más különleges alakulatok (US Army Special Forces, 160th SOAR) is. Felszerelésük részét

képezik az összes, gyalogos alakulatoknál használt fegyverek, amelyek természetesen kiegészülnek a különleges erőknel rendszeresített speciális rendszerekkel. Folyamatosan nagy hangsúlyt helyeznek a felszerelések professzionális használatára, valamint az egyéni és kötelékben végrehajtott feladatok magas szintű végrehajtására. Az egység a haderőn belül ideális példaként szolgál a fegyelem, a megjelenés, a pszichés és fizikai képességek terén, s nem csoda, hogy ez az alakulat már eddig is számos tisztet és altisztet adott az amerikai hadsereg fontos beosztásaiba. Náluk szolgálni tehát nemcsak presztízs és kiváltság, de egyben a karrier lehetőségét is jelenti mind a vezetők, mind pedig a beosztottak számára. Az ezrednél szolgált katonákat minden alakulat szívesen fogadja, tudván, hogy milyen képességekkel rendelkeznek, s az milyen előnyökkel járhat az új állomáshelyükön, például a legújabb eljárások meghonosítása vagy akár a csapatszellem erősítése tekintetében.

A kétnapos munkaértekezlet követően, a delegáció vezetője a két katonai szervezet közötti további együttműködést valószínűsítette. Az ezred például már a közeljövőben kész megosztani a kiképzéssel kapcsolatos tapasztalatait, illetve gyakorlati segítséget nyújtani a dandár kiképzést folytató alegységének. Ezáltal rövidebb idő alatt lesz integrálható egy olyan rendszerű képzés, amelyet éves szinten korábban már több száz lövész végzettségű katonára felkészítése során teszteltek, és amely rugalmasan alkalmazható a magyar könnyűlövész katonák kiképzésében. A találkozó első eredményeként a különleges rendeltetésű katonák szakfelkészítését a 75. Ranger Ezrednél alkalmazott eljárások egyes elemeivel bővíti a dandár, hogy a lehető legjobban kiképzett katonák kerülhessenek a rohamlövész osztagok állományába.

A 75. Ranger Ezred kezdetben megfigyelőket tervez delegálni a jövőben végrehajtandó osztag- vagy zászlóaljszintű gyakorlatokra, hogy a tapasztalataikat értékelve a későbbiekben részt vehessenek nagyobb erőkkel is a magyarországi és a nemzetközi erőpróbakon.

Előrelépés minden tekintetben

A KULCSSZÓ: MINŐSÉG

ÉPPEN EGY ÉVVEL EZELEŐTT, 2017 JANUÁRJÁBAN NEVEZTÉK KI A NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM HADTUDOMÁNYI ÉS HONVÉDTISZTKÉPZŐ KAR DÉKÁNJÁNAK DR. POHL ÁRPÁD EZREDEST, AKIVEL AZ ELMÚLT ESZTENDŐ EREDMÉNYEIRŐL ÉS A KAR TÁVLATI ELKÉPZELÉSEIRŐL BESZÉLGETTÜNK.

– Egy évvel ezelőtt az egyik legfontosabb célként fogalmazta meg a tisztjelöltek gyakorlati képzésének erősítését. Milyen eredményeket sikerült elérni?

– A Magyar Honvédség alakulataival kiváló a kapcsolatunk, de új együttműködési formákat is keresnünk kellett. Ezek közül kiemelkedik a megállapodásunk az MH Altiszi Akadémiával, amelynek értelmében több gyakorlati foglalkozást közösen hajtunk végre. A békeművelti felkészítő gyakorlat februárban, Hohenfelsben altiszt- és tisztjelöltek részvételével zajlik majd, és már tartanak az előkészületek a májusi közös zárógyakorlatunkra. Az, hogy a leendő tiszti és altiszti állomány közösen készül, nagyon komoly kihatással lehet a későbbiekre, hiszen így ismerik meg egymás munkáját igazán, még azelőtt, hogy megkezdenék szolgálatukat valamelyik alakulatnál. Teljes az egyetértés az akadémia és a kar vezetése között ebben a tekintetben, szándékainkat természetesen az NKE és a Magyar Honvédség vezetése is támogatja.

– Az oktatói utánpótlás biztosítását szintén kiemelt célként jelölte meg. Mi a helyzet ezen a területen?

– Többen is érkeztek, de továbbra is mindent el kell követnünk, hogy az oktatói munkára készen álló, doktori képzést vállaló fiatal tiszteket hozzuk ide. Az oktatói tudományos fokozatok tekintetében is sikerült előrelépünk, többen kaptak docensi címet, ami az akkreditációs feltételek miatt stratégiai jelentőségű. Mindenben támogatjuk oktatóinkat, hogy megszerezzék a Magyar Tudományos Akadémia doktora címet, és segítjük a docenseket a habilitációjukban. Furcsa kettősség lesz abban, amit most mondok, de öröndetes, hogy néhány kiválóan felkészült oktatónk visszatért egy alakulathoz, felelős beosztásba. Azért örülök ennek, mert egyfelől komoly elméleti tudás birtokában végeznek gyakorlati tevékenységet, másfelől pályájuk során akár vissza is kerülhetnek ide, ahol aztán kamatoztathatják az ott szerzett gyakorlati tudást, tapasztalatot.

– A szervezet fejlesztésében is történt előrelépés?

Dr. Pohl Árpád
ezredes

– Igen, a Katonai Vezetőképző Intézetben belül megalapítottuk a honvédelmi jogi és igazgatási tanszékét. Ezzel ismét visszatértünk a katonai felsőoktatásba azok a korábbi képességek, amelyek biztosítják a hallgatók jogi és védelmi igazgatási felkészítését. A tanszék feladata továbbá a terület kutatása és fejlesztése. Az idén kormánytisztviselők részére több országos tanfolyamot vezettek le, nagy sikerrel.

– A kar tevékenységi köre a nemzetközi együttműködések terén is bővült?

– A nemzetközi kapcsolatrendszer kiépítése és ápolása kiemelt jelentőségű. Példaként említhetem a University of North Georgiával kötött együttműködési megállapodást. Az intézmények közötti csereprogramnak köszönhetően két amerikai kadét nálunk, két magyar tisztjelölt pedig az Egyesült Államokban töltött el öt hetet. Az egyetem továbbá pályázatot írt ki, ennek nyerteseként három fiatal tisztünk négy és fél hónapot fog ott kutatni, oktatni. Emellett sikerült az intézményi tudományos diákköri kon-

ferencián újra létrehozni a nemzetközi szekciót, amelyen idén már tíz külföldi – katonai- és védelmi egyetemeken tanuló – diák is részt vett.

– Történt változás a karon a tananyag tekintetében?

– Nem is kevés. A magyar tisztképzési rendszer valamennyi képzési formája, vagyis az alap-, mester- és katonai felsővezető szakirányú továbbképzés tantervét átdolgoztuk, így a következő félévtől már korrigált rendszerű oktatás folyhat a karon.

– Miért volt erre szükség?

– Az új alapszakokon 2017 nyarán avattunk először tiszteket. A négy év alatt annyi tapasztalat gyűlt össze, annyi visszajelzést kapunk mind a hallgatóktól, oktatóktól, mind a Magyar Honvédségtől, hogy bizonyos korrekciókat végre kellett hajtanunk. Négy év hosszú idő. Gondoljunk csak arra, mi történt, történik világszerte a terrorizmus, vagy Európában a migráció területén. Erre reagált a hadtudomány, reagáltak a katonai szakmák, és természetesen nekünk is reagálnunk kellett azzal, hogy (a legszélesebb körű szakmai egyeztetéssel) a szükséges változásokat megjelentjük a képzésben.

– Indított új képzést a kar?

– Hosszú idő után újra megindult a pénzügytiszt-képzés a logisztika alapszak specializációjaként. A törvényi előírások miatt az ottani hallgatók egy civil egyetem képzésére is járnak, így egyfelől biztosítva van számukra a maximális katonai felkészítés, másfelől meg fognak felelni a civil elvárásoknak is. A legnagyobb változás azonban az állami légiközlekedési szak megalapítása, amelynek tantervét tavasszal terjesztjük be, a képzés pedig szeptembertől indul. Ez azt jelenti, hogy húsz év után a tisztképzésen belül újra elindul a katonai pilóták képzése. Óriási kihívás ez számunkra is. A legfontosabb feladatunk most az, hogy a köztudatba beépítsük az új szakot, ahol nagyon erős egészségi, pszichikai, fizikai és tanulmányi kritériumoknak kell megfelelni, azaz már a felvételikor a legjobbakra van szükségünk.

– Hogyan népszerűsítik a kart és az új szakot ennek érdekében?

– A tavalyi két egyetemi nyílt napon a kar főleg az új szakra fókuszált, s idén január 26-án is ezt fogjuk tenni a kari nyílt napon. Természetesen minden lehetséges eszközt megragadjunk, hogy elterjedjen a köztudatban,

ezért a hagyományos csatornákon túl – mint a sajtó és a közösségi média – egy roadshow-t is indítottunk, amelynek központi elemeként a nálunk tanuló harmad- és negyedéves tisztképzettek visszatérnek egykori középiskolájukba, és beszámolót tartanak az érdeklődőknek a tisztképzésről, a katonai pályáról. A személyes jelenlét és tapasztalatátadás rengeteget nyom a latban. Hangsúlyozom, megkönnyíti a helyzetünket a Zrínyi 2026 honvédelmi és haderő-fejlesztési program. Jelenleg a magyar honvédeknek minden okuk megvan az optimizmusra. Bizakodva tekinthetünk a jövőbe, s ezt közvetíthetjük a honvéd tisztképzettek és a felvételizők felé is. Azt, hogy akik most kezdik meg tanulmányukat, már egy megújuló, modernizálódó, korszerű hadseregben fognak szolgálatot teljesíteni.

– Milyen felvételi mutatókra számítanak az idén?

– A beiskolázási létszámunk a mostani felvételinél a duplájára emelkedik. A jelentkezők számával nem lesz gond, de nekünk nagyon figyelniük kell arra, hogy tényleg a legkiválóbbakat vegyük fel. A mennyiséggel nincs problémánk, ezért a minőséget kell szem előtt tartanunk.

Békefenntartó műveletre készültek fel a honvéd tisztképzettek a Pest megyei Mogyoródon: a gyakorlati képzés erősítése fontos cél volt.

Egy különleges „fegyvernem”

KATONÁK ÉS ZENÉSZEK

FELLÉPÉSEKTŐL ÉS SZOLGÁLATI FELADATOKTÓL ZSÚFOLT, SIKEREKBEN GAZDAG ÉVET ZÁRTAK A MAGYAR HONVÉDSÉG KATONAZENÉSZEI.

A FŐKARMESTER, CSIZMADIA ZSOLT EZREDES SZAKMAI IRÁNYÍTÁSA ALÁ TÍZ ZENEKAR TARTOZIK, KÖZÜLÜK A SZOLNOKINÁL AZ ELMÚLT ÉV KÖZEPÉN KARMESTERVÁLTÁS IS TÖRTÉNT.

A katonazenekarok tagjai a hadsereg életének nélkülözhetetlen részei, ám mindig a „szürke eminenciások” közé tartoztak. A hadikrónikában, a nagy katonai események között alig találkozhatunk tetteik méltatásával. Pedig ők azok, akik a szó igazi értelmében elkísérnek bennünket a seregbe lépésunktől halálunkig, ők azok, akik lelkesítenek, tettekre sarkallnak, vígasztalnak, szórakoztatnak, tartalmas és nem ritkán egy életre szóló élményt nyújtanak számunkra – összegezte kutatási eredményeit a magyarországi katonazene történetét feldolgozó tanulmányában Marosi László.

A szerző által leírtakkal tökéletesen egybecseng dr. Benkő Tibor vezérezredesnek a „fegyvernemre” vonatkozó álláspontja: „A katonazenészi hivatás különös kettősségében ott él a fegyelmezett katona és a művészi érzékenységű muzsikos ötvözete. A zenekarok tagjai elsősorban művészetükkel járulnak hozzá a haza védelméhez. A társadalom számára a legérzékletesebb módon, a zene nyelvén fogalmazzák meg a hazaszeretetet, a hazáért tenni akarás és elhivatottság érzését.”

A Honvéd Vezérkar főnökének gondolatait a Légierő Zenekar – Szolnok tavaly augusztus elsejei hatállyal kinevezett karmestere, Molnár János őrnagy a maga és kollégái több évtizedes katonazenészi tapasztalatával is alátámasztotta.

– Az egyenruhát a zenétől a mi esetünkben lehetetlen elválasztani. Egy időben vagyunk katonák és előadóművészek, díszlegység és fúvószenekar. A 24 órás szolgálatok alól ugyan mentesítést kaptunk, de az előírt kiképzési foglalkozásokról és lögyakorlatokról már nem hiányozhatunk. A kezdetektől fogva részt veszünk a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet kezelésében is, zenekarunk huszonhat tagja egy év alatt összesen ezernégyszáz napot szolgált az ideiglenes biztonsági határzárnál. Mindezek figyelembe vételével státuszunkat kiválóan tükrözi a katonazenész megnevezés: katonáknak tekintjük magunkat, olyan katonáknak, akik szeretnének minél többet zenélni – mutatta a különböző rendezvényeken készült fotókat Molnár őrnagy.

A fentiekből pedig egyenesen következik, hogy a zenekar leendő tagjainak is ennek a kettős követelményrendszernek kell megfelelniük.

– A felvételi eljárás során döntő a professzionális szakmai tudás. Leendő kollégáinktól ezért legalább konzervatóriumi, vagyis zeneművészeti szakközépiskolai végzettséget várunk el. A katonai pálya vonzerejét azonban az is bizonyítja, hogy az üres beosztásokra kiírt pályázatainkra egyre többen a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen szerzett diplomájuk bemutatásával jelentkeznek. A szakmai meghallgatásukon először egy, a számukra teljesen ismeretlen történelmi induló, valamint koncertfúvós zenekari anyag eljátszását kérjük – kottából olvasva, két perc felkészülés után. Ezt követően pedig meghallgatjuk azt a zeneszámot, általában egy szólóművet, amivel a jelentkező a felvételre készült. Mivel feltételezzük, hogy ezt a számot már

alaposan begyakorolta, ezért ennek az előadásmódjából a jelölt zenei tehetségét, stílusát nagyon pontosan meg lehet ítélni. A magát profinak tekintő katonazenésznek egyébként az indulók könyvében szereplő hatvanegynéhány számból legalább negyvenet kotta nélkül, „álmából felébresztve” is el kell tudni játszani – jegyezte meg az őrnagy.

A katonai alkalmassági vizsgálatra csak a szakmailag minden szempontból megfelelt jelentkezőket küldik el. Kecskeméten aztán az is kiderül, hogy a szakmájában kiválóan teljesítő zenész képes lesz-e elviselni a katonazenészekre nehezedő fizikai és pszichés terheléseket.

– Egyáltalán nem számítanak ritkaságnak az olyan protokolláris rendezvények, amelyeken kifogástalan alkakissággal, akár több mint két órán át is egyhelyben állva kell zenélnünk. Ez mentálisan és fizikailag is nagyon megterhelő feladat. Meg lehet figyelni bármilyen civil rendezvényt: egy idő után még a legodaadóbb résztvevők is mozogni, toporogni kezdenek, halkan beszélgetnek egymással és

fejüket forgatva keresik az ismerős arcokat. A zenekar tagjai azonban ezt nem tehetik meg. Persze azért nekünk is van néhány bevált trükkünk. A testünk súlypontját például észrevétlenül is át tudjuk helyezni az egyik lábunkról a másikra, emellett a vállak, a lábfejek óvatos mozgatásával is csökkenthető a monotonia, a pszichés egyhangúság. A legnehezebb pillanat pedig az, amire a kívülálló valószínűleg nem is gondolnak: amikor a rendezvény végén megindul a zenekar. Elgémberedett lábakkal nehéz megtenni az első díszlépéseket, és a merev derék sem mozdul könnyen. Nem véletlenül engedi meg az alaki szabályzat, hogy a protokoll-rendezvényeken, temetésekben, egy-egy hosszabb beszéd alatt letegyünk a hangszereket – hallhattuk Molnár Jánostól.

A fentieket aztán még nyugodtan „megszorozhatjuk” a szélsőséges időjárás viszontagságaival. Könnyebbnek számít, hogy pár éve szabályozták a zenekarok téli igénybevételeinek feltételeit: mínusz három fok alatt nem kell játszaniuk. Egyébként sincs sok értelme, hiszen ilyen hőmérsékleten a rézfúvós hangszerek a belsejükbe jutott párától az első, pár perces szünetben azonnal befagynak.

A huszonhat tagú szolnoki zenekar huszonnégy zenész beosztású katonája közül többen két-három hangszeren is játszanak. A karmester-helyettes Márki Sándor százados, a szólamcsoportokat pedig hat szólamvezető irányítja. A helikopterbázis parancsnokának közvetlen alárendelt-

A Szolnoki Helyőrségi Zenekar 1969-ben alakult az egykori Kilián György Repülőtisztí Főiskola keretein belül azzal a céllal, hogy a légierőt népszerűsítse. Jelenlegi feladatuk az állami és katonai ünnepek teljes körű zenei szolgálata, évente 150–180 katonai és civil rendezvényen vesznek részt. Az elmúlt évtizedekben Európa szinte valamennyi országában szórakoztatták a közönséget. 2017 augusztusában pedig Kazahsztán fővárosában, az Astana Expón képviselték a Magyar Honvédséget.

Hangversenyeiken a hazai és külföldi kortárs zeneszerzők művei mellett szívesen játszanak hagyományos, illetve klasszikus fúvószenét, szimfonikus átiratokat, Big Band zenét, sőt templomi hangversenyeiken is többször közreműködött az együttes.

ségébe tartoznak. Igénybevételüket a város tíz kilométeres körzeténél nagyobb távolságra lévő katonai rendezvényekre az MH Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnoka rendelheti el, a civil programokon történő fellépésükhöz pedig a honvédelmi miniszter engedélye szükséges.

– Elfoglaltságunk, munkánk nagyon nehezen tervezhető előre. Tulajdonképpen minden évben csak három biztos fellépésünk van: a tavaszi és az adventi koncertünk, valamint a szeptemberi szolnoki kato-

nazenekari fesztivál. Az összes többi feladatot évközben kapjuk meg. Nagyon sok hétvégénk foglalt, hiszen a falunapok, a városi rendezvények többségét általában ekkor tartják. Fellépéseink nagy része ugyanakkor szezonális jellegűnek tekinthető, tavasztól a tél beálltáig van a legtöbb munkánk. Tavaly október 23-ig például tizenkét, egymást követő hétvégén dolgoztunk. Viszont talán ez a sokrétűség is hozzájárul ahhoz, hogy ennyire szeretjük a munkánkat. A protokoll rendezvényeken –

előjárók fogadása, koszorúzások, megemlékezések, temetések – feszes katonaként, díszelő alegységként kell megjelennünk; művészeti feladatainkat – koncertek, katonazenekari fesztiválok, gyepshow-k – pedig örömezenék tekintjük. Ugyanakkor lehetőségünk van arra is, hogy önmagunknak szervezzünk programokat. Minden esztendőben kitűzünk magunk elé egy célt, a tavalyi például az ifjúság éve volt számunkra. Ennek keretében tizenhét szolnoki és megyebeli középiskolában adtunk interaktív ifjúsági hangversenyt. A katonakultúrát igyekeztünk – egy kicsit toborzó céllal is – a zene eszközeivel bemutatni a diákoknak. Először a témához illő zenei aláfestés mellett beszélgettünk például a történelmi zászlók és az eskü jelentőségéről, majd néhány népszerű pop- és filmzenét adtunk elő. A gyerekek vezényelhettek és a hangszereket is kipróbálhatták. Ezek a remek hangulatú koncertek ismét bizonyították számunkra, hogy jó programokkal a Z generáció (a 2000 után születettek) tagjai is megszólíthatók, értelmes célok érdekében még az okostelefonjaikat is képesek letenni – mondta a karmester.

A zenekar karmester-helyettese, Márki Sándor százados nemcsak kiváló hangszerelő, de zeneszerzőként is maradandót alkotott. Ő írta többek közt a szárazföldi erők indulóját, az alaki szabályzatban is szereplő Szent Korona indulót, az altiszti kar Őrmester Úr című hivatalos indulóját és Szolnok város indulóját, a Jászkunságban születtem című alkotást.

Molnár János őrnagy

Molnár János őrnagy hét éves korában szerette meg a hangszereket. A fűzesabonyi zeneiskolában először furulyán játszott, majd trombitára váltott, a miskolci zeneművészeti szakközépiskolába viszont tubásként vették fel. Vonzotta a könnyűzene is, de csak ritkán mert elmenni egy-egy koncertre, mert akkoriban a konzervatórium tanárai nem néztek túl jó szemmel a rockzenéért rajongó diákokra.

A Zeneművészeti Főiskolára „első nekifutásra” felvették, harmadévesként pedig félállásban már oktatott is. Tanulmányait azonban derékba törte egy bukás: testnevelésből nem teljesítette az előírt óraszámot, ezért félévismétlésre kötelezték. Édesapja viszont nem engedte, hogy csak úgy tengjen-lengjen otthon, be

kellett vonulnia katonának. Remek kollektívába, az egri helyőrség zenekarába került, társai folyamatosan kapacitálták, hogy maradjon köztük. A főiskolát már továbbszolgáló őrmesterként fejezte be.

A Szolnokra meghirdetett karmester-helyettesi, tiszti beosztást az egri zenekar karnagyának biztatására pályázta meg; 1994-ben egy kétéves és egy egyhetes gyermekkel költöztek a városba. Aztán tett egy 4 éves „kitérőt”; a Szentendrén a tulajdonképpen kísérleti jelleggel megalakított katonazenész tiszthelyettes-képzésbe kapcsolódott be. A kísérlet nem sikerült – 2005-ben visszahelyezték korábbi beosztásába.

Négy szólóművet rögzített vele a Magyar Rádió, közülük az egyik ősbemutató volt. Tagja volt az egri szimfonikusoknak és a színház zenekarának, több mint tíz évig muzsikált a Szolnoki Szimfonikus Zenekarban, hosszú éveken át tanított zeneiskolákban. A Légierő Zenekar – Szolnok karmesterének, őrnaggyá történő előléptetésével egyidejűleg, 2017. augusztus elsejei hatállyal nevezték ki. Céljai között szerepel, hogy minél szélesebb rétegekhez eljuttassa a katonazenét, minőségi kultúrát közvetítsen, ápolja a korábbi karmester, Fejes István őrnagy által vezetett zenekar örökösét.

Szerencsésnek vallja magát, mert dr. Koller József dandártábornok – aki ifjú korában szintén zenélt – maximálisan támogatja a magasan képzett, motivált művészek alkotta kollektíva munkáját.

F-22A Raptor

ELMARADT ŐRSÉGVÁLTÁS

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKAT FENYEGETŐ SZOVJET SZUPERSZONIKUS BOMBÁZÓGÉPEK ELLEN KELLETT VOLNA HELYTÁLLNIA. EHHEZ KÉPEST ELSŐ HARCI BEVETÉSEIN AZ „ISZLÁM ÁLLAM” ÁLLÁSAIT ÉS AFGANISZTÁNI DROGLABOROKAT BOMBÁZOTT LE...

Pedig az 1980-as évek elején még ragyogó jövőt jósoltak a világ első, ötödik generációs, forradalmian új kialakítású, „lopakodó” repülőgépeinek, a Lockheed Martin F-22 Raptor vadászbombázónak, amely az amerikai légierő válasza lett volna a szovjet Szu-27-es családra. A feladat egyértelmű volt: a megszokott lépéselőny visszaállítása, egy generációs ugrással egybekötve. A történet végül felemás módon zárult le...

KELL EGY GÉP

A komoly harci képességekkel – a „nagyvas” Szuhojokkal, illetve a frontvadász feladatokra szánt MiG-29 Fulcrumokkal, azaz negyedik generációs gépekkel – rendelkező szovjet légierő ellen új gép kellett az amerikaiaknak. Olyan, ami lehetőleg láthatatlan az akkori radarok szá-

mára; legyen az légvédelmi, avagy vadászgép orrában dolgozó lokátor. Az új típusal szembeni követelmény volt még az alacsony tömeg (ezért az építésénél nagy számban használtak fel speciális kompozit és könnyűfém alkatrészeket), akárcsak az, hogy utánégő nélkül is legyen képes a hangsebességnél gyorsabban haladni (szupercirkálás). Nem mellékesen a világ legfejlettebb fedélzeti rendszereit és pilótafülkéjét kapja meg. Igen tekintélyes lista volt ez 1981-ben, a fejlett taktikai vadászgép (Advanced Tactical Fighter – ATF) program megindításakor. Az amerikai légifőlény kivívása (legalábbis a légierő részéről) az akkor csúcskategóriának számító F-15 Eagle kéthajtóműves vadászgépre hárult. Ennek megfelelően a váltótípus számára is kötelező volt a két utánégős hajtómű, a nagy hatótávolság, illetve a magas fokú automatizálásnak kö-

szönhető, egyszemélyes pilótafülke.

A verseny végül a Boeing (YF-23) és a Lockheed Martin (YF-22) prototípusai között dőlt el. A bemutató- és tesztrepüléseket követően Donald Rice, a légierőért felelős miniszter 1991. április 23-án a jobb manőverező képességű YF-22-est nevezte meg győztesként.

CSÖKKENŐ GÉPSZÁM

Az eredeti tervek nagyszámú gép hadrendbe állításáról szóltak. A légierő nem kevesebb, mint 750 darabot kapott volna 1994-től, 26,2 milliárd dollárért. 1996-ban egy felülvizsgálat után 648-ra csökkent ez a szám. 1997-ben ismét vágtak: 339-re.

szövetséges ország, így Japán, Ausztrália és Izrael is érdeklődött a típus esetleges megvásárlása iránt.

Itt érdemes megjegyezni, hogy a modernebb

F-35 Lightning II-eseket már eleve nemzetközi közreműködéssel fejlesztik és gyártják, és számos országban áll már most is hadrendben.

No, de mit kaptak a pilóták az adófizetők sok-sok pénzéért cserébe? Egy remek, igen jól manőverező, korát meghaladó, ízig-vérig vadászgépet. Ez olyannyira igaz, hogy a hadrendbe állítást követően az első, teljesen hadra fogható, 2001-es Block 3.0-ás változatú Raptorok kifejezetten „csak” a légifölény kivívására, az ellenséges gépek elfogására voltak alkalmasak. Igaz, erre a legmagasabb színvonalon. A radarvisszaverő felület csökkentése és a szupercirkálás követelménye miatt a gép a fegyverzetét a borítás alatt hordozza. A törzs alatti nagyobb és a hajtóművek beömlőnyílásain kialakított, oldalanként egy-egy kisebb fegyvertérben először a légiharc-rakéták jelenhettek meg. A közepes hatótávolságú, lokátoros önirányítású AIM-120 AMRAAM-okat a két oldalsó öbölből indítható, infravörös AIM-9X Sidewinderek egészítették ki. A célpontokat a gép orrában elhelyezett AN/APG-77 (az 5. gyártási sorozattól már a továbbfejlesztett 77v1-es változat) aktív

fázisvezérelt rendszerű lokátor keresi és azonosítja. A Raptor jelenleg nem rendelkezik a NATO-ban már szabványnak számító Link-16 adatátviteli rendszer minden képességével, így – az F-35-ösöket leszámítva – a más gépekkel felderített adatokat sem képes fogadni.

Az információk a hat színes LCD-kijelzővel és a szélvédő előtti, átlátszó képernyővel ellátott műszerfalon jelennek meg. A pilótafülke esetében – figyelembe véve a gép nagy hatótávolságát is – alapvető tervezési szempont volt az ergonomikus kialakítás, illetve az akár a gép álló helyzetében is biztonságosan használható katapultülés.

A 2005-ben megérkezett szoftveres továbbfejlesztésnek köszönhetően kulcsfontosságú képességgel bővült a Raptor-fegyvertár: a földi célpontok támadásával. Ehhez a műholdas navigációs vezérlésű JDAM-bombacsaládot kapta meg; ezekkel precíziós támadásokat hajthatott végre mozdulatlan célpontok ellen. 2012-től a 3.1-es fejlesztési csomaggal a radarrendszert már földi célpontok felderítésére és azonosítására is lehetett használni, s a gép az új, kifejezetten a lakott területeken elkerülhetetlen járulékos károkozás csökkentésére kifejlesztett, kisméretű GBU-39-es bombákat is megkapta. A 3.2-es modernizációs program az elektronikai hadviselési képességekre és a kommunikációra koncentrált, egyúttal megteremtette a legkorszerűbb légiharc-rakéták, azaz az AIM-9X és az AIM-120D AMRAAM teljes körű alkalmazásának lehetőségét.

2003-ra a tervezett gépszám 277-re olvadt, de hol volt még a vége? 2007-ben a Lockheed Martin végül 183 darab F-22A legyártására kapott megrendelést.

Természetesen a kutatási-fejlesztési, tesztelési és gyártáselőkészítési kiadások nem csökkentek, így a sokkal kevesebb példány mindegyikére radikálisan több kiadás jutott: 62 milliárd dollár lett végül a teljes számla, azaz gépenként 339 millió.

Az F-22-es ráadásul külföldön eladhatatlan: törvény tiltja az exportját, hogy megőrizze az amerikai légierő hegemoniáját. Pedig több

HARCOS RAPTOROK

Az első, „élés” bevetésre 2007 novemberében került sor, amikor az észak-amerikai kontinenst őrző NORAD légvédelmi rendszer készülségi géppárjaként orosz Tu-95MSz Bear bombázógépeket „iga-

zoltattak” az alaszakai Elmendorf légibázisról induló F-22A-k. 2012 áprilisában már a Perzsa (Arab)-öbölben tűntek fel a Raptorok: az Egyesült Arab Emírátságokban, az Al Dhafra légibázisra telepített expedíciós század iráni F-4 Phantom II-eket figyelmeztetett: nem kellene

az MQ-1 Reaper felderítőgépeket zavarni, pláne nem lelőni.

Az első fegyverhasználatra is a térségben került sor. 2014. szeptember 22-én az „Iszlám Állam” nevű terror-

szervezet ellen alkalmaztak 455 kilogrammos JDAM-eket a szíriai Tisringát körzetében. Nyolc hónap alatt 204 bevetés során 270 bombát dobtak le, s a gép jól vizsgázott. Bár a fő feladat a felderítés, megfigyelés és az elektronikai hadviselés volt, de gyakran közeli légitámogatással segítették

az amerikai különleges erőket és a velük szövetséges szíriai fegyveres csoportokat. 2016. augusztus 19-én pedig a baráti kurd erőket támadó két szír Szu-24-est „zavarták el” a szíriai Hasaka légtéréből.

Érdekes módon Afganisztánban csak nemrég jelentek meg a Raptorok. Az első csapásmérő feladat során, november 19-én éjjel (B-52H

Stratofortress-eket támogatva) a tálibok által ellenőrzött ópiumfinomító kábítószer-laboratóriumokat pusztítottak el JDAM-ekkel.

Természetesen ezt a munkát is el kell végeznie valakinek, de azért mégiscsak furcsa, hogy a világ legfejlettebb, több száz millió dollárba kerülő vadászgépét droglaborok ellen vetik be.

Az utolsó F-22-es: a típus gyártása 2011 decemberében fejeződött be.

A SOKÉLETŰ

MIÉRT NE LEHETNE KILENC ÉLETE EGY HELIKOPTERNEK IS, HA AZT EGY HÍRES MACSKAFÉLE RAGADOZÓRÓL NEVEZTÉK EL? SZÜKSÉGE IS VAN ERRE AZ ADOTTSÁGRA AZ 1965 ÓTA GYÁRTOTT PUMÁNAK, AMELY SZINTE MINDEN HADSZÍNTÉREN SZEREPEZ JUTOTT, AHOL BRIT VAGY FRANCIA KATONÁK MEGJELENTÉK.

Sokak szerint a valaha gyártott legsikeresebb nyugat-európai szállítóhelikopter, mások a sokoldalúságát emelik ki. Ez utóbbi sem véletlen, hiszen szinte minden feladatra alkalmas, legyen szó csapatszállításról, harctéri kutatásmentésről vagy az Északi-tenger olajfúrótornyainak kiszolgálásáról. A sokszorosan modernizált, 2000-ben bemutatott EC725 Super Caracal ráadásul a mai napig gyártásban van. No de ne szaladjunk ennyire előre...

A KEZDETEK

A francia hadsereg az 1960-as években fogalmazta meg elvárását, miszerint egy olyan, közepes méretű, gázturbinás meghajtású helikoptert kíván rendszeresíteni, amely képes húsz felfegyverzett katonát szállítani,

leváltva az öreg, amerikai Sikorsky H-34 dugattyúmotoros gépeket. A követelmények között szerepelt még a legalább 250 kilométer/óra sebesség, a lebegés képessége teljes terheléssel, akár trópusi körülmények

között is, 1500 méter magasságban. A francia Sud-Aviation 1963 júniusában kapott megbízást két prototípus és öt, tesztelésre szánt SA.330 Puma gyártására; ezek meghajtásáról két Turbomeca Turmo IIC gázturбина

EC725, az erősebb „mindenes”.

SZUPEREBB

1974-ben kezdődtek meg a Puma alapjára épített, de megnövelt teljesítményű, közepes szállítóhelikopter fejlesztési munkálatai. A mérnökök két változattal is előálltak: a csőbe helyezett faroklégcsavaros (fenestron) SA-330Z mellett egy új, kompozitból készült főrotorlapátrendszerrel, áttervezett farokrésszel, erősebb futóművekkel és az 1783 lóerős Turbomeca Makila 1A hajtóművel ellátott SA-331-essel. A tesztelek során ez utóbbi bizonyult jobbnak, így megszületett a nagyobb belterű és szállítóképességű (29 felszerelt lövészkatona vagy 6 hordágy és 10 személy) AS332B Super Puma. Elsősorban a civil piacra szánták, kifejezetten a tengeri olajfúró tornyok kiszolgálására. Ehhez a törzsön a vészhelyzeti vízre szállásnál életmentő, felfújható légszakrendszert, modernizált avionikai eszközöket és egy Bendix RDR-1400 időjárásjelző radart kapott. A jelentős, európai és egyesült államokbeli sikert a katonák érdeklődése követte: 1982-ben ezért két, a légierő és a szárazföldi hadsereg, illetve a haditengerészet speciális igényeinek megfelelő változat kifejlesztését határozták el. Ez utóbbi, az AS332F megkapta például a roppant sikeres MM40 Exocet, hajók elleni irányított rakétát és az ehhez szükséges fedélzeti rendszereket. Az AS332M pedig elsősorban a szárazföldiek szállítási igényeit elégítette ki hatékonyabban és gyorsabban. Azért minden nem jöhetett be: a rövidített törzsű AS332C látványos kudarc volt: az üzemeltetők inkább a már meglévő, hasonló méretű Pumákat korszerűsítették.

gondoskodott. Az első felszállásra 1965. április 15-én került sor, s az exportsikerek sem maradtak el. A típus első külföldi megrendelője 1967-ben a brit királyi légierő volt, amely Puma HC.Mk1 jelzéssel rendszeresítette a helikoptert. Az SA.330E változatnak megfelelő gépeket aztán a szigetországban is gyártották:

licenc alapján a Westland építette össze abból 40 példányt. Románia az SA.330L modifikációt szerelte össze IAR 330 néven, az itt elkészült 163 darabból a román légierő mellett több ország is vásárolt.

Az „alap” Pumák több fronton is megfordultak: a britek a Falkland-szigeteken, a franciák Afrika több országában is bevetették, de az 1991-es Öb- -háborúban, majd a Balkánon is szerephez jutottak az SA.θ- asok.

Civil Puma, amely az amerikai haditengerészet hajói között végez szállítási feladatokat.

NAGYMACSKÁK

1990-re erős átnevezési hullám érte el a Puma-családot. A cég elsődleges szándéka a típusjelzések átvariálásával az volt, hogy egyértelműen meg lehessen különböztetni a polgári (AS332) és a katonai (AS532) változatokat. A „sima” szállítógép mellett olyan különleges variánsok is készültek, mint a francia hadsereg-nél 2002 óta hadrendben álló AS532

A Caracal komoly tüzérőt képvisel.

Horizon hadszíntéri radarfelderítő helikopter (négy „radarosított” Cougar AS532UL helikopter és két földi állomás), vagy a szintén francia specialitás, az AS532AL felfegyverzett gép, amely 19–19 darab 70 milliméter űrméretű, nem irányított rakétát, illetve önvédelmi célokra, a gép oldalára erősítve, 20 milliméteres géppágyúkat és közepes géppuskákat hordozhat. A Caracal éppen ennek, illetve az AS535 harci kutató-mentő változatnak az utódjaként készült el.

Érdeemes azt is megemlíteni, hogy Románia a tervek szerint nemcsak hadrendbe állítja, hanem gyártani is fogja a „költséghatékonyra” faragott új, H215M változatot. Az ország az IAR gyártotta Pumákból és Super Pumákból mintegy 60 darabot használhat még; helyükre először 16 (szintén licenc alapján, hazai gyárban összeszerelt) H215M érkezhetsz. Ez kiegészíti a már megrendelés előtt álló „amerikai kontingenst”, azaz

az IAR-nél amerikai–román együttműködésben legyártandó 24 darab Bell AH-1Z Viper harci és 21 darab UH-1Y Venom szállítóhelikoptert.

OKOS HIÚZ

A legharciasabb, legokosabb, egyben legmodernebb Puma a Caracal, azaz a sivatagi hiúz nevet kapta. A hivatalosan H225M típusjelzésű gépet kifejezetten a különleges műveletek követelményeit figyelembe véve alkották meg. Bár a gépen felismerhetők a Puma sajátosságai, de a gyakorlatban egy teljesen újratervezett helikopterről van szó. Rögtön szembeötlik az öt speciális szénszálas műanyagból készített főrotorlapát, a légi utántöltő cső, a gép orrára elhelyezett elektrooptikai kamerarendszer, az extra páncéllemezek, a teljesen digitális, képernyőkre alapozott műszerfal és a rakétavédelmi rendszer

dudorai. A géptörzs tetején is történt változás: a burkolatok mögé a 2382 lóerős Turbomeca Makila 2A1 hajtóművekből került kettő. A gép alaposan felfegyverezhető oldalára egy-egy 19 darabos, 68 milliméteres nem irányított rakétablokk függeszthető, a fedélzeti lövészek pedig 7,62 milliméteres FN MAG-géppuskát kezelhetnek a két ajtó mellett. Hadi-tengerészeti változatánál két MU90 Impact könnyű irányított torpedó alkalmazható, de Brazília a már említett Exocet-eket is integrálta. A francia Caracal-ok 2006-ban Ciprusra telepítve mentették Libanonból a nyugati állampolgárokat, majd 2006

Az Exocet, hajók elleni rakéta is része lehet az arzenálnak.

decemberétől (12,7 milliméteres önvédelmi géppuskákkal) már Afganisztánban is bevetették a gépeket. A hadszíntéri tapasztalatok alapján modernizálják is a típust: a SAGEM új infravörös kamerát, a Nexter pedig új, 20 milliméteres könnyű gépágyút fejleszt a géppuskák helyére.

A Caracal számos országban áll már szolgálatban, mint harci kutató-mentő vagy különleges műveletre alkalmas helikopter. Érdekes megjegyezni, hogy Lengyelország is ezt a típust választotta (kutató-mentő, sebesültszállító, csapatszállító, különleges műveleti és haditengerészeti

változatokban), az öreg Mi-8-asok és a haditengerészeti Mi-14-esek leváltására, még 2015 áprilisában. Az 50 gépes megrendelést azonban elsodor-ta a 2015. évi, őszi kormányváltás, s 2016 októberében az üzletet véglegesen felbontották, hivatalosan a vételár kö üli nézetkülö bségek miatt.

A szabadságharc hadvezére

Az 1818. január 30-án született Görgei Artúr édesapja nyomására választotta a katonai pályát. 1832-ben – hadapródként – előbb a 60. gyalogezredhez, majd az Alsó-Ausztriában található Tulln városának császári-királyi utászkarik iskolájába került. Tanulmányai befejeztével, 1836-ban visszatért az alakulatához, a következő esztendő azonban már a bécsi magyar királyi nemesi testőrségben találta, amely akkoriban már nemcsak díszelő testület volt, hanem a császári-királyi haderő vezérkari képzésének egyik legfontosabb színtere is.

Innen útja 1842-ben – főhadnagyi rendfokozattal – a Morvaország területén állomásozó 12. huszárezredhez vezetett. Görgei ekkortájt szembesült igazán a katonai pálya igazságtalanságaival, így azzal, hogy a vagyoni helyzet jobban befolyásolja az előmenetel ütemét, mint a szakmai felkészültség. 1845-ben el is hagyta a császári-királyi hadsereget, és a prágai egyetemen vegyészetet tanult; a kutatásait összefoglaló dolgozata 1848. május 21-én készült el.

Őzóránál a császári erők 9000 katonája esett hadifogságba.

A MAGYAR NAPÓLEON

IDÉN ÜNNEPLI FENNÁLLÁSÁNAK 170. ÉVFORDULÓJÁT A MAGYAR HONVÉDSÉG. A TÖRTÉNELMI ESEMÉNYT FELIDÉZŐ RENDEZVÉNYEK SORA MÁR JANUÁRBAN KEZDETÉT VESZI, MÉGHOZZÁ EGY MÁSIK JUBILEUMHOZ, GÖRGEI ARTÚR SZÜLETÉSÉNEK 200. ÉVFORDULÓJÁHOZ KAPCSOLÓDÓAN. EZEN APROPÓBÓL ISMERKEDJÜNK MEG AZ 1848/49-ES FORRADALOM ÉS SZABADSÁGHARC LEGENDÁS HADVEZÉRÉNEK PÁLYAFUTÁSÁVAL!

VISSZA A SEREGBE

Ekkor már Magyarországon élt, miután átvette nagynénje, Kosztolányi Mária toporci birtokainak igazgatását. Úgy tűnt, élete hátralevő részét gazdálkodással tölti, ám 1848. május 26-án (kevésbé a Batthyány-kormány honvédszászlóaljok megszervezésére vonatkozó felhívása után) Pestre utazott; ekkor nemcsak egykori tisztársait kereste fel, hanem a vallás- és közoktatásügyi minisztert, Eötvös Józsefet is, a pesti egyetem kémiai tanszékének egyik betöltetlen állása ügyében. Eötvös azonban udvarias kitérő választ adott neki, ami eldöntötte Görgei sorsát: május–június fordulóján beadta jelentkezését a szerveződő honvédsereghez, melynek soraiban századosként kezdhette meg pályafutását.

A győri 5. honvédszászlóaljhoz került, majd augusztus 27-én kinevezték a szolnoki, Tiszán inneni önkéntes mozgó nemzetőri tábor parancsnokává, szeptember végén pedig Batthyány Lajos a Csepel-sziget, illetve a Délnyugat-Dunántúl védelmét, illetve az ottani népfelkelés szervezését bízta rá. Utóbbi beosztásában – más alakulatok parancsnoka-

ival együttműködve – október 7-én Ozoránál megadásra kényszerítette az észak felé előrenyomuló, 9000 fős Roth-hadosztályt; a fogságba esettek számát tekintve ez volt a szabadságharc legjelentősebb sikere.

Az ozorai diadal napján (bár attól függetlenül) nevezték ki ezredessé, majd Kossuth Lajos, az Országos Honvédelmi Bizottmány (OHB) elnöke a magyar főszereg lajtai táborába küldte, ahol az elővéd dandár

A tehetséges hadvezér és Kossuth Lajos kapcsolata idővel megromlott.

irányítását bízták rá. Ebben a minőségében vett részt 1848. október 30-án a schwechati csatában, immár vezérőrnagyként; tábornoki kinevezését két nappal korábban kapta meg az 1848 tavaszán még csak századosi rendfokozatban szolgáló Görgei, aki így magáénak tudhatta a szabadságharc leggyorsabb katonai karrierjét. Bár Schwechatnál a magyar haderő alulmaradt, az ifjú tábornok jól teljesített; ezt támasztja alá az is, hogy november elsején az OHB elnöke őt tette meg az átalakuló feldunai hadsereg fővezérévé. Görgei tehát rendkívül gyors karriert futott be, ám az idő igazolta az őt ilyen hamar magasra juttató potenciátok, így Kossuth Lajos döntéseinek helyességét.

MÁR NEM VAGY A BARÁTOM

A két karakteres személyiség kapcsolata azonban hamarosan megromlott. Először 1848 decemberében kerültek szembe egymással, amikor a csá-

szári-királyi főszereg támadása során Görgei nem bonyolódott nagyobb összecsapásba, hanem utóvédharcokat vívva vonult vissza a főváros irányába. Kossuth korántsem volt elragadtatva a folyamatos hátrálás hallatán, s december 31-én – amikor az országgyűlés és a kormányzat Debrecenbe tette át székhelyét – a lehetlenséggel határos feladatot szabott a fővezér számára: arra utasította, hogy harc nélkül ne adja fel a fővárost, de haderejét se tegye kockára, tehát ne bonyolódjon megsemmisítő vereséggel fenyegető ütközetbe.

A kérdést megvitatandó, 1849. január 2-án haditanács ült össze, amely végül úgy döntött, hogy puskalövés nélkül átengedi Alfred Windisch-Grätz tábornagnak, a császári-királyi csapatok fővezérének Pest-Budát, egyúttal megteremti egy későbbi visszavágás feltételeit. Az utóbbi érdekében minden, a mellékhadszíntereken nélkülözhető erőt a Tisza felső és középső folyásához irányítottak, míg Görgei egy kockázatos elterelő hadműveletbe kezdett: seregtestével

az északi bányavárosok felé vonult, hogy minél nagyobb erőket vonjon el a főhadszíntérről, megakadályozva ezzel a honvédsereg összpontosítására kiszemelt térség, a Tiszántúl elvesztését. Számítása bejött, hiszen Windisch-Grätz őt kezdte el nagyobb erővel üldözni, míg a Debrecen irányába hátráló Perczel Mór csapatainak nem szentelt különösebb figyelmet.

Görgei Artúr ekkortájt keveredett ismét konfliktusba Kossuth Lajossal. Az ügy előzménye a január 5-i váci nyilatkozat volt, mellyel a feldunai hadtest parancsnoka a bomlófélben lévő tisztikara egységét kívánta helyreállítani. A dokumentumban foglaltak szerint a tábornok késznek mutatkozott a Habsburg uralkodó, V. Ferdinánd által szentesített áprilisi törvényeket minden külső ellenséggel szemben megvédeni, egyúttal síkra szállt a hadsereg szakmai alapokon nyugvó irányítása mellett; leszögezte, hogy a továbbiakban csak

Buda 1849. május 21-i visszavívása a szabadságharc egyik legnagyobb haditette volt.

azokat a parancsokat követi, melyeket Mészáros Lázár hadügyminiszter ad ki. A nyilatkozat eredményeként abbamaradt a tisztikar tagjainak tömeges távozása, akadt viszont egy negatív következménye is. E szavakat olvasva Kossuth ugyanis arra a meggyőződésre jutott, hogy Görgei korántsem az a hadvezér, aki habozás nélkül teljesíti a kormány utasításait, ezért nem őt, hanem Henryk Dembiński altábornagyot nevezte ki az összpontosítandó főszereg parancsnokává.

A lengyel tábornok azonban nem tudott élni a felkínált lehetőséggel; összekülönbözött gyakorlatilag mindegyik alárendeltjével – többek között Görgeivel is –, majd február 26–27-én, a kápolnai csatában katonailag is csődöt mondott. A hadtestés hadosztályparancsnokok bizalma ekkor végképp megrendült a fővezérben, s összefogtak ellene. Látva a kibékíthetetlen ellentéteket, Szemere Bertalan főkormánybiztos nem te-

hetett mást, 1849. március 3-án elmozdította beosztásából Dembińskit, majd a történekről levélben tájékoztatta Kossuth Lajost.

Az OHB elnöke azon nyomban a helyszínre, Tiszafüredre indult, állítólag azzal a szándékkal, hogy a zendülők főkolomposának tartott Görgeit főbe löveti. A vizsgálat azonban az engedetlen tiszteket igazolta; Kossuth így helybenhagyta Szemere döntését, s ideiglenesen Görgeire bízta a Tiszafüred környékén állomásozó csapatok (tehát nem a teljes, koncentrált honvédsereg) parancsnokságát.

Új beosztásában viszont csak néhány napot töltött, mert Kossuth Lajos hamar megtalálta Dembiński ideális utódját, Vetter Antal altábornagy személyében. Az új fővezér ugyancsak megpróbálkozott az ellentámadással – 1849. március közepén, Cibakházánál –, amely azonban szintén kudarcba fulladt. Vettert ráadásul a hónap végén betegsége ágynak

döntötte, így Kossuth ismét Görgeit tette meg főparancsnokká, először ideiglenesen, majd véglegesen.

BUDA VAGY BÉCS?

Vezetésével április elején indult meg a főszereg újabb, immár harmadik ellentámadása, amely tavaszi hadjárat néven vonult be a történelemkönyvekbe. A szabadságharc legfényesebb időszaka volt ez, hiszen annak ellenére, hogy a hadszíntér egészét tekintve a császári erők voltak fölényben, gyakorlatilag az összes ütközet és csata a honvédsereg győzelmével zárult.

Ekkor felmerült a kérdés: üldözik-e a nyugat felé hátráló ellenséget, s ostromolják meg Bécset, vagy inkább Budát mentsek fel? Súlyos dilemma volt ez, hiszen többek, így Görgei szerint is eljött az idő, hogy végleg leszámoljanak a demoralizált császári erőkkel; erre az eredményes

tavaszi hadjárat kivételes lehetőséget teremtett. A hadművelet folytatásához ugyanakkor szükség lett volna a Délvidékről és Erdélyből ígért erősítésekre. Ezek azonban nem érkeztek meg; nemhogy tavasszal, a nyáron sem. Az ezredek, zászlóaljok létszáma nagyon megfogyatkozott (a harcokban elesett, megsebesült katonák mellett sokakat különböző járványok döntöttek le a lábukról), emellett komoly utánpótlási gondok is mutatkoztak. Éppen ezért a Komáromban, április 29-én összeült haditanács úgy döntött, hogy nem üldözi az ellenséget, helyette Buda várát próbálják meg visszahódítani, ami végül 1849. május 21-én – tizenhét nap harc után – sikerült is.

Görgei 1849 júniusában – amikor világossá vált számára, hogy semmiféle erősítésre nem számíthat a Délvidékről és Erdélyből – a Vág mentén támadást kísérelt meg a császári főerők ellen. Ennek balsikerét követően – június 26-án – egy két-központú erőkoncentráció tervét tárta

a minisztertanács elé. A kormány először támogatta ezt az elképzelést, ám három nappal később – a csatatéren lévő Görgei távollétében – úgy határozott, hogy az összpontosítást egyetlen helyszínen, Szeged térségében kell létrehozni. A döntés egyet jelentett az ország nagy részének feladásával, ráadásul gyakorlatilag minden akadályt elhárított az osztrákok, illetve a harcokba a szövetségüként bekapcsolódott orosz erők egyesülése elől.

Görgei még a határozat vétele előtt megírta Kossuthnak, hogy továbbra is Komárom környékén szándékozik döntő támadást indítani a császári főerők ellen. A levelet már elküldte, amikor a fővárosból megérkezett a háromtagú kormányküldöttség, s felszólította őt: az utasításnak megfelelően vonuljon csapataival Szegedre.

Görgei a parancs végrehajtására szóbeli ígéretet tett. A delegáció ezzel a hírrel 1849. június 30-án este érkezett meg Pest-Budára, az említett levél viszont csak másnap, melyet így Kos-

suth a megtett ígéret visszavonásaként értelmezett, s július elsején leváltotta a tábornokot a fővezéri posztról. Görgei végül lemondott a hadügyminiszterségről is, de a feldunai hadsereg irányítását megtarthatta.

Menesztésének hírével utódja, Mészáros Lázár altábornagy indult Komárom felé, ám az erődbe már nem jutott be, mert Haynau július 2-án megtámadta a Duna jobb partján lévő sáncokat. Görgei ebben az összecsapásban szenvedett súlyos fejsérülést, s napokig élet és halál között lebegett.

A szolgálatképtelen hadvezér helyett pedig senki nem vállalkozott a hadsereg Szegedre vezetésével. Még helyettesétől, Klapka György tábornoktól is mindössze egy rosszul megszervezett áttörési kísérletre futotta július 11-én, ennek kudarca után pedig a még mindig súlyos állapotban lévő Görgeinek nem maradt más választása, kerülő úton kellett Szegedre vinnie embereit. Július 15-én, Vácon azonban beleütközött az orosz fővezér, Ivan Fjodorovics Paszkevics

Görgei lovasrohamot vezényel Herkálypusztánál, 1849. július 2-án; ekkor szenvedett súlyos fejsérülést.

tábornagy Miskolc felől érkező elővédjébe. Találkozóharc bontakozott ki, melynek végén a cári lovasság visszavonult, de Görgei úgy döntött, nem erőlteti az áttörést dél felé, hanem egy északi kerülővel Miskolc felé vonul. Legfőbb célja ekkor már nem az volt, hogy minél előbb az összpontosítás helyszínére érjen; a cári csapatokat akarta lekötni a Felvidék és az Alföld szegélyén, hogy a Szegednél összevonandó honvédseregnek csak az osztrák haderővel kelljen szembenéznie. Vállalkozását siker koronázta, hiszen nem egyesülhettek a császári és a cári erők.

AZ UTOLSÓ TALÁLKOZÓ

Időközben ismét változás történt a magyar fővezéri poszton. Mézsaáros altábornagy helyébe újfent Dembiński lépett, aki előbb harc nélkül feladta Szegedet, majd ahelyett, hogy a kormány utasításait betartva a magyar kézen lévő Arad felé vonta

volna vissza a csapatait, a császáriak birtokolta Temesvár irányába indult, ahol 1849. augusztus 9-én (immár honfitárs, József Bem tábornok fővezérlete alatt) a magyar főszereg döntő vereséget szenvedett az osztrákoktól.

1849. augusztus 10-én este, amikor Aradon, életükben utoljára találkoztak, Görgeinek és Kossuthnak is csak homályos értesülései voltak a csata kimeneteléről, így a hadvezér ennek szellemében nyilatkozott a lehetőségekről: győzelem esetén – mondta Görgei – minden erejével az osztrákok ellen indul, ha azonban az összecsapás megsemmisítő magyar vereséggel zárult, leteszi a fegyvert. A nap korábbi szakaszában a minisztertanács is döntő elhatározásra jutott: harmadik államiratkban minden eddiginél nyíltabb ajánlatot téve felkínálták a magyar koronát I. Miklós cárnak, vagy valamelyik rokonának. Elutasító válasz esetén az orosz uralkodót az osztrák és a magyar fél közötti közvetítésre kérték volna fel. Ha erre sem hajlandó, és a honvéd-

sereg a döntő csatát is elveszítette, akkor le kell tenni a fegyvert, inkább a cári, semmint a császári csapatok előtt – szölte a határozat.

Ez rendkívül lényeges mozzanat, mert később Görgeit azzal vádolták meg, hogy önös szándékai miatt, saját életét mentendő kapitulált az oroszok előtt. A minisztertanács azonban már augusztus 10-én számolt ezzel a lehetőséggel, tehát a tábornok a vonatkozó határozat szellemében járt el. Tizenegyedikén hajnalban megérkezett Aradra a temesvári vereség híre, néhány órával később pedig visszatért az orosz táborba menesztett magyar küldöttség is, melynek tagjai közölték: az oroszok legfeljebb a feltétel nélküli fegyverletétel módozatairól hajlandóak tárgyalni. A kö bezárult.

Kossuth ezt követően lemondott a kormányzásáról, Görgeire ruházta a teljes polgári és katonai hatalmat, majd elhagyta az országot. A hadvezér pedig ott maradt 25 000 emberével, illetve 6000 fegyvertelen újonccal, mindössze egyetlen csatanapra elegendő lőszerrel, száz ezer orosz, illetve nyolcvanezer osztrák katona szorításában. Ebben a helyzetben az augusztus 11-én összehívott haditanács csak egyetlen kérdésben dönthetett: a fegyverletétel a cári vagy a császári haderő előtt történjen-e? Görgei az oroszokat javasolta, több okból is; részint az osztrákok eddigi kegyetlenkedései miatt, részint abban reménykedve, hogy a cár megóvja majd a magukat megadó tiszték életét. Mindenekelőtt azonban ezzel a lépéssel akarta demonstrálni azt, hogy Ausztria egyedül képtelen lett volna leverni a szabadságharcot, a győzelem kivívásához a Habsburg birodalom trónján V. Ferdinándot váltó Ferenc József császárnak egy másik nagyhatalmat kellett segítségül hívnia.

Görgei a határozathozatal idejére elhagyta a termet. A haditanács egyhangúlag a fegyverletétel mellett határozott, két törzstiszt kivételével úgy, hogy az aktus az oroszok előtt történjék meg. A tábornok az orosz küldöttekkel Világoson állapodott meg a kapituláció részleteiről. Mindössze egyetlen feltételt szabott: császári csapatok nem lehetnek jelen a

fegyverletételnél. Ezt tárgyalópartneri akceptálták, így augusztus 13-án késő délutánján, a szőlői mezőn kizárólag orosz erők jelenlétében adta meg magát a honvédsereg.

HAZAFI VAGY HAZAÁRULÓ?

I. Miklós és Paszkevics ragaszkodott ahhoz, hogy Görgei kegyelmet kapjon. Úgy vélték: amennyiben a magyar fővezér életét megóvják, alárendeltjei is amnesztiában részesülnek. Ferenc József és Haynau viszont a maradék elve alapján gondolkodott: ha már nem lógathatják fel a „főkolomposokat”, azokkal végeznek, akik a kezükre kerültek. Így eshetett meg az, hogy bár Görgei életét az osztrákok megkímélték, beosztottjai közül többeket kivégeztek vagy hosszú börtönbüntetésre ítélték.

Görgeit 1849. augusztus–szeptember fordulóján Klagenfurtba internálták. Ez idő alatt – 1851–52-ben – megírta és kiadta emlékiratait. A mű óriási feltűnést keltett, mert korántsem takarékoskodott a császári hadvezéreknek, illetve a bécsi kormányzatnak címzett kritikai meg-

jegyzésekkel, emellett keményen bírálta a magyar szabadságharc vezetőit, mindenekelőtt Kossuth Lajost, Henryk Dembińskit és Perczel Mórt. Saját hibáival is számot vett; a politikaiakkal kevésbé (1849. május vége és július eleje között a hadügyminiszeri posztot is betöltötte), katonai baklövéseit viszont minden további nélkül vállalta.

A kiegyezés után hazatért Pestre, s hol a fővárosban, hol pedig öccse visegrádi birtokán élt. Helyzete ugyanakkor korántsem volt irigylésre méltó, mert az egész ország és a fél világ a szabadságharc elárulójának tekintette; a mítoszt számos tényező keltette életre, mindenekelőtt az, hogy Görgei kegyelmet kapott, alárendeltjei viszont nem. Ugyanakkor Kossuth Lajos is sokat tett tábornoka nimbuszának lerombolásáért, híres-hírhedt vidini levelével.

A kormányzó abban reménykedett, hogy a magyar és a lengyel emigránsok kiadatásának kérdésében az orosz–osztrák szövetségesek, valamint a törökök között kirobbant diplomáciai nézeteltérés fegyveres konfliktussá terebélyesedik, melybe – a török oldalon – a franciák, illetve

a britek is beavatkoznak majd. Magyarország ügye így ismét az európai hatalmak érdeklődésének homlokterébe kerülhet, ám ehhez bizonyítani kellett, hogy a szabadságharc egy, a politikai vezetéstől független ok, Görgei árulása miatt szenvedett vereséget. A fegyverletételt ugyanis semmi nem indokolta, hiszen katonai szempontból korántsem volt reménytelen helyzetben a honvédsereg – fogalmazott Kossuth.

Mire azonban az 1849. szeptember 12-én kelt diplomáciai körlevél eljutott a címzettekhez, a remények tovaszálltak: az oroszok és az osztrákok visszavonulót fújtak az emigránsok ügyében, ráadásul addigra az utolsó, még magyar kézen lévő erő, Komárom is kapitulált. Így azon sem kell csodálkoznunk, hogy az üzenet érdemi része – tehát a szabadságharc újraindításával kapcsolatos remények, illetve az ezzel összefüggő fejtegetések – helyett a körítés, azaz Görgei árulásának mítosza jutott el a közvéleményhez.

Persze a kortársai által „magyar Napóleonnak” nevezett kitérő hadvezérrel szimpatizáló tábor sem maradt tétlen, sokan kiálltak mellet-

A temesvári vereséggel megpecsételődött a magyar szabadságharc sorsa.

te. Ennek legszebb példája 1884-re datálódik; ekkor látott napvilágot az a nyilatkozat, melyben több mint 200 egykori honvédtiszt aláírásával tanúsította: Görgei nem árulta el a szabadságharcot, a fegyverletétel a katonai erőviszonyok által kikényszerített döntés volt. A dokumentum óriási sajtóvitát váltott ki; pro és kontra hangzottak el vélemények, ám a közvélemény józanabb része idővel belátta a vádak tarthatatlanságát. A rehabilitáció következő állomása a Monarchia felbomlásával jött el, amikor a magyar hadseregnek, illetve kormányzatnak a bécsi levéltárban addig hét lakat alatt őrzött iratanyaga kutathatóvá vált; ekkor sem került elő olyan dokumentum, amely Görgei árulását bizonyította volna. A kitűnő hadvezér azonban ezt már nem élhette meg; Pesten, 1916. május 21-én – éppen Buda visszavételének évfordulóján –, 98 évesen elhunyt.

Bár Görgei megítélése soha nem lesz egyöntetű, a hazaárulási váddal mára már végleg leszámolt a történetírás. Ebben fontos szerepet játszott a kiváló történész, dr. Hermann Róbert is, aki 1985-ben megtalálta a hadvezér ártatlanságát bizonyító per-

A honvédsereg az oroszok előtt tette le a fegyvert a szőlői mezőn.

döntő dokumentumot, azt, amelyben a kormányzat felvázolta a teljhatalommal felruházott tábornok számára a szabadságharc lezárásának lehetséges módozatait. Az irat Vörös Antal,

Kossuth személyi titkára hagyatékából került elő, s igazolta, hogy Görgei a politikai vezetés akaratával összhangban cselekedett 1849. augusztus 13 án.

A vietnami háború felülről

DR. TOPERCZER ISTVÁN ALEZREDES, AZ MH 59. SZENTGYÖRGYI DEZSŐ REPÜLŐBÁZIS VEZETŐ REPÜLŐORVOSA, EGYBEN A HAZAI KATONAI REPÜLÉS ISMERT FOTOGRAFUSA IMMÁR 25 ÉVE FOGLALKOZIK A VIETNAMI LÉGI HÁBORÚ TÉMÁJÁVAL. JÁRJA A DÉLKELET-ÁZSIAI ORSZÁGOT, FELKERESI AZ OTTANI MÚZEUMOKAT, ARCHÍVUMOKAT, S IGYEKSZIK MINÉL TÖBB ÉSZAK-VIETNAMI VADÁSZPILÓTÁVAL BESZÉLNI.

A légi háború egykori résztvevői között a saigoni repülőmúzeumban: Tu De, Le Hai, dr. Toperczer István, Nguyen Van Nghia és Vu Ngoc Dinh (balról jobbra).

MiG-21-ES ÁSZOK

Persze nem volt könnyű távolról jött emberként elnyerni a vietnamiak bizalmát, de sikerült. Ennek egyik bizonyítéka, hogy az alezredesnek a közelmúltban jelent meg a hetedik, a távoli országban 1955–1975 között dúlt harcok légierős eseményeit, történéseit feldolgozó kötete az Osprey kiadó gondozásában, „MiG–21 Aces of the Vietnam War” címmel.

– **Miért pont Vietnam?**

– A történelemnek ez egy olyan „darabkája”, amely időben viszonylag közeli, de földrajzilag annál távo-

labb esik tőlünk. Az akkori híradások mindkét fél részéről nagyon egyoldalúak voltak. Én viszont azt vallom, hogy oda kell menni, s beszélni kell azzal, aki megélte az eseményeket, saját bőrén tapasztalta meg az észak-vietnami légi háború borzalmaait.

– **Ez a kötet is jelentős mértékben támaszkodik a vietnami adatokra, hadműveleti naplókra, egyéb dokumentumokra. Mennyire lehetséges így hiteles művet írni?**

– Természetes dolog, hogy kudarcaik helyett a felek szívesebben beszél-

nek inkább a sikereikről. Ha azonban egy konkrét adattal szembesítjük őket, azzal nem nagyon tudnak vitatkozni. A könyv vietnami szemszögből mutatja be a MiG–21-es pilóták küzdelmeit, de minden általuk közölt adat vagy történet mellé odatettem az amerikai oldaltól származó információkat is. Munkámat segítette, hogy az egykori vadászpilóták jobban megnyíltak előttem, sokkal többet mondtak, miután nyugállományba vonultak. Fontos tényező volt az is, hogy régóta foglalkozom a témával, már több kötetet írtam erről. Az első találkozás alkalmával a pilóták általában tartózkodóan viselkednek. Ez azonban megváltozik, ha átnyújtom nekik eddigi munkáimat: látják, hogy nem „ellenük dolgozom”. Így nagyon sok fénykép, adat került a birtokomba. Ez utóbbi nagy segítséget jelentett a képaláírásoknál is. Ugyanis nekem az kevés egy-egy felvétel mellé magyarázó szöveggént, hogy „Észak-vietnami MiG–21-esek és pilótáik”. Fontos tudnom, hogy hol és mikor készült a kép, s azon pontosan kik vannak.

– **Volt arra példa, hogy ön segített a helyi szakembereknek?**

– Megtörtént, hogy egy korábbi látogatás alkalmával az egyik múzeum éppen felújítás alatt állt. Ez érintette a gyűjtemény részét képező MiG–21-est is, amelyet festésre készítették

elő. Az oldalszám már nem volt rajta, de annak körvonalai még látszottak. Amikor 2016-ban ismét felkerestem a múzeumot, azt kellett tapasztalnom, hogy a gépen egy másik oldalszám szerepelt. Jeleztem az eltérést, illetve azt is, hogy fényképem van arról, mi volt az eredeti, helyes szám. Ezzel kapcsolatban ugyanakkor érdemes azt is megjegyezni, hogy egy-egy híres vadászpilóta gépét

„sokszorosítják”: az illető személy szülővárosában, a légierő múzeumában vagy máshol emlékműként kiállított repülőre ugyanazt az oldalszámot festik fel. A gyári szám alapján persze mindegyik „ikergép” pontosan azonosítható...

– **Hogyan sikerült a kötetekben megjelent óriási mennyiségű, kuriózumszámba menő fotókat összegyűjteni?**

1994 – az első interjú Hanoiban. Nguyen Van Coc (balra), a legeredményesebb MiG-21-es ász demonstrálja egyik légi harcát.

Két MiG-21-es ász, Le Thanh Dao és Dang Ngoc Ngu (†) 1971 decemberében.

– Huszonöt év kutatómunka és jó kapcsolatok segítségével. Nem szabad elfelejteni, hogy a monszunokban gazdag országban a papír alapú dokumentumok, így a fényképek is hamar tönkremennek, megpenészednek, ha nem tárolják azokat megfelelően. Több olyan fotóm is van, melyeket az első, 1994-es kiutazásomkor reopróztam a különböző múzeumok igazgatóinak engedélyével, s 2013-ban, ugyanoda visszalátogatva már tőlem kérték a könyvbe került felvétel másolatát. A Mi-6-os nehéz szállítóhelikopterével, külső teheremeléssel vadászgépeket hordozó pilóta sem tudott már másképp hozzáférni az őt és gépét megőrkítő fényképhez, mint a nálam meglévő digitális archívumból... Bejuthattam a vietnami hírügynökség képarchívumába is. Igaz, ehhez kellett vietnami tolmács barátom – aki annak idején Budapesten járt egyetemre – közbenjárása is. Számos fotó került hozzám maguktól a pilótáktól is. Volt, aki ajándékba adta, míg mások megengedték, hogy lefotózzam kincsként őrzött felvételeiket.

– **Milyen érdekességekre bukkant a 25 év alatt?**

– A kérdezősködéseknek, a kutatómunkának vagy a tematikus vietnami weboldalak böngészésének eredményeként néha meglepő történetekre akadhatunk. Ilyen volt például az észak-vietnami oldalon harcolt észak-koreai vadászpilóták temetője is. A holttestek ugyan már nincsenek ott, de a sírkövekről leolvashatók a nevek, továbbá a születés és az el-

Vo Nguyen Giap tábornok, a hadsereg vezetője MiG-21-es pilóták körében: Nguyen Hong Nhi, Ngo Duy Thu, Do Van Lanh, Nguyen Duc Soat és Pham Thuan (balról jobbra).

**Nghiem Dinh Hieu (†)
Vu Ngoc Dinh 1967. május 20-án.**

Nguyen Van Bay (középen), a legeredményesebb MiG-17-es ász egy korabeli propagandafotón.

halálozás ideje; ez utóbbi mindig a lelövés dátuma volt. Ezt az adatot aztán össze lehetett vetni az amerikai archívumok anyagával: aznapra ki jelentett légi győzelmet? S persze ellenőriztem a vietnami archívumokat is. Így pontosan megmondható, hogy melyik észak-koreai pilótát melyik amerikai hajózó lőtte le. Ezt a munkámat egy, a témában kutató koreai származású amerikai egyetemi professzor elkérte, s beemelte saját doktori értekezésébe.

– **A most megjelent kötet is több vietnami pilóta visszaemlékezésével készült el.**

– Többek között a legeredményesebb MiG-17-es és MiG-21-es pilótával is találkozhattam. Óriási dolog ez, s úgy gondolom, a munkámat is hitelesebbé teszi a velük folytatott személyes beszélgetés. Ez a könyvem a MiG-21-es ászokról szól, a közülük már elhunytak emlékének ajánlottam a kötetet. Az ehhez hasonló, személyes találkozásokra épülő munka nem

**Nguyen Van Nghia
MiG-21-es ász 1972-ben érte el az összes légi győzelmét.**

a kapkodásról szól, de „van nyomás az emberen”. 70–80 éves nyugdíjas katonákról, pilótákról beszélünk ugyanis, akik lassan már elköszönnek tőlünk. Sok mindent elvisznek magukkal, és előbb-utóbb nem lesz kit kérdezni. Velük beszélgetve az emlékeikre vagyok kíváncsi. Az adatokat a dokumentációk pontosan tartalmaz-

zák, például azt, hogy melyik gép hol, mikor és milyen körülmények között ért el légi győzelmet. Azonban azt már csak személyesen lehet elmesélni, hogy mekkora problémát okozott egy amúgy kiváló észak-vietnami vadászpilóta életében és karrierjében, amikor válása után egy dél-vietnami nővel kezdett párkapcsolatot...

A Regionális Prima Díj történész kitüntetettje

Dr. Hermann Róbert

A KÖZELMÚLTBAN ÚJABB RANGOS ELISMERÉSSSEL GAZDAGODOTT DR. HERMANN RÓBERT FŐTANÁCSOS, A HM HADTÖRTÉNETI INTÉZET ÉS MÚZEUM PARANCSNOKÁNAK TUDOMÁNYOS HELYETTESE. A MAGYAR TUDOMÁNY KATEGÓRIÁBAN UGYANIS AZ 1848/49-ES FORRADALOM ÉS SZABADSÁGHARC TÖRTÉNETÉNEK NEVES KUTATÓJA KAPTA A REGIONÁLIS PRIMA DÍJAT.

2017

VÁLLALKOZÓK ÉS MUNKÁLTATÓK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE
BUDAPESTI ÉS PEST MEGYEI
REGIONÁLIS SZERVEZETE

VOSZ

NEM ENGED A '48-BÓL

AVállalkozók Országos Szövetségének Budapesti és Pest Megyei Regionális Szervezete az immár 10. alkalommal megrendezett gálája keretében a művészet, az oktatás és a tudomány területén maradandót alkotó személyiségeket jutalmazta. Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc történetének kutatása, feltárása érdekében végzett tevékenysége méltánylásaként, a magyar tudomány kategóriában dr. Hermann Róbert vehette át a Regionális Prima Díjat.

Pályafutása során a történész már számos elismerésben részesült, egyebek mellett a Március Tizenötödike Díj (1997), a Zrínyi-díj (2002), a Bezzeréj-díj (2009) és a Budapestért Díj (2011) birtokosa, emellett 2012-ben megkapta a Magyar Érdemrend középkeresztje kitüntetését is.

MÁS, MINT A TÖBBI

– Ezek többségét szakmai szervezetek adták, vagy állami, önkormányzati díjak voltak. Most azonban egy merőben más területről érkezett az elismerés, ami azért is különösen jól eső érzés, mert a gazdasági, vállalkozói szféra nagyon ritkán érintkezik a tudománynak az általam is képviselt humán ágával – jegyzi meg Hermann Róbert, aki már egészen fiatalon, hatéves korában eldöntötte, hogy a történelemmel akar foglalkozni, s 13 éves korában kötelezte el magát az 1848/49-es forradalom és szabadságharc kora mellett.

– Ebben döntő szerepe volt Féja Géza Visegrádi esték című regényének, amelyben Kossuth Lajos és Görgei Artúr fiktív párbeszédein keresztül elevenedik meg a szabadságharc időszaka. Ez a könyv mutatta meg számomra, hogy mennyi érdekesség és vitatott kérdés kapcsolódik ehhez a történelmi eseményhez, s kiváltképp Görgei szerepéhez. Később pedig azzal kellett szembesülnöm, hogy az 1948 utáni történetírásban

a szabadságharc katonai története messze nem kapta meg azt a súlyt, amit megérdemelne, s Görgeivel különösen méltatlanul bántak – mondja a főtanácsos, majd felidéz egy ezzel összefüggő történetet.

– Hetedikes koromban vitába keveredtem a történelemtanárnőmmel abban a kérdésben, miszerint 1848. október elején kinek a döntése nyomán maradt a Lajtán innen a honvédsereg, ahelyett, hogy a folyón átkelve megsegítette volna a bécsi forradalmat? Mint ismert, a Pákozdnál vere-

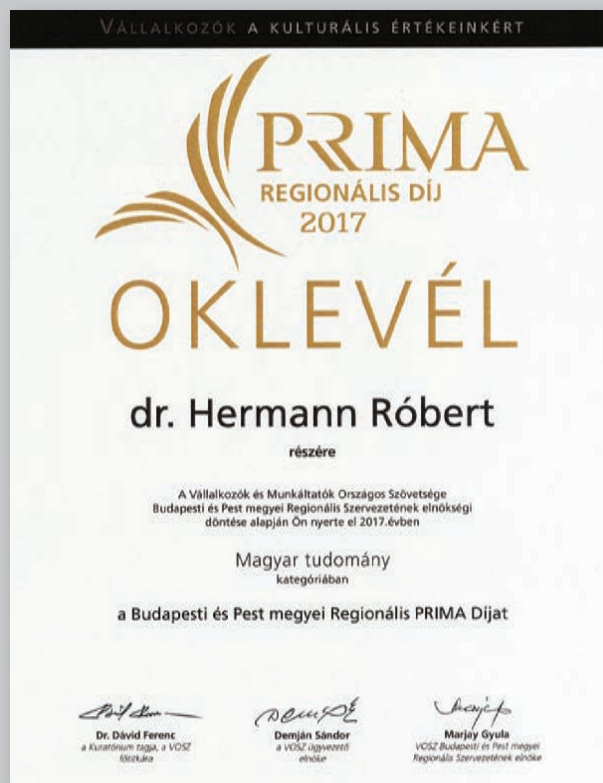
seget szenvedett Jellasicsot üldöző magyar csapatok október 9-én érték el a határt, ám ott megálltak és szétbontakoztak. Tanárom állítása szerint Görgei rendelkezése eredményeként maradt a Lajta innenső oldalán a honvédsereg, én viszont azt mondtam, hogy az ezredes csak az elővéd parancsnoka volt, ilyen döntést nem hozhatott, tehát a felelősség semmiképp sem őt, hanem a fővezért, Móga Jánost terheli – emlékezik vissza a perpatvarra a fő történész.

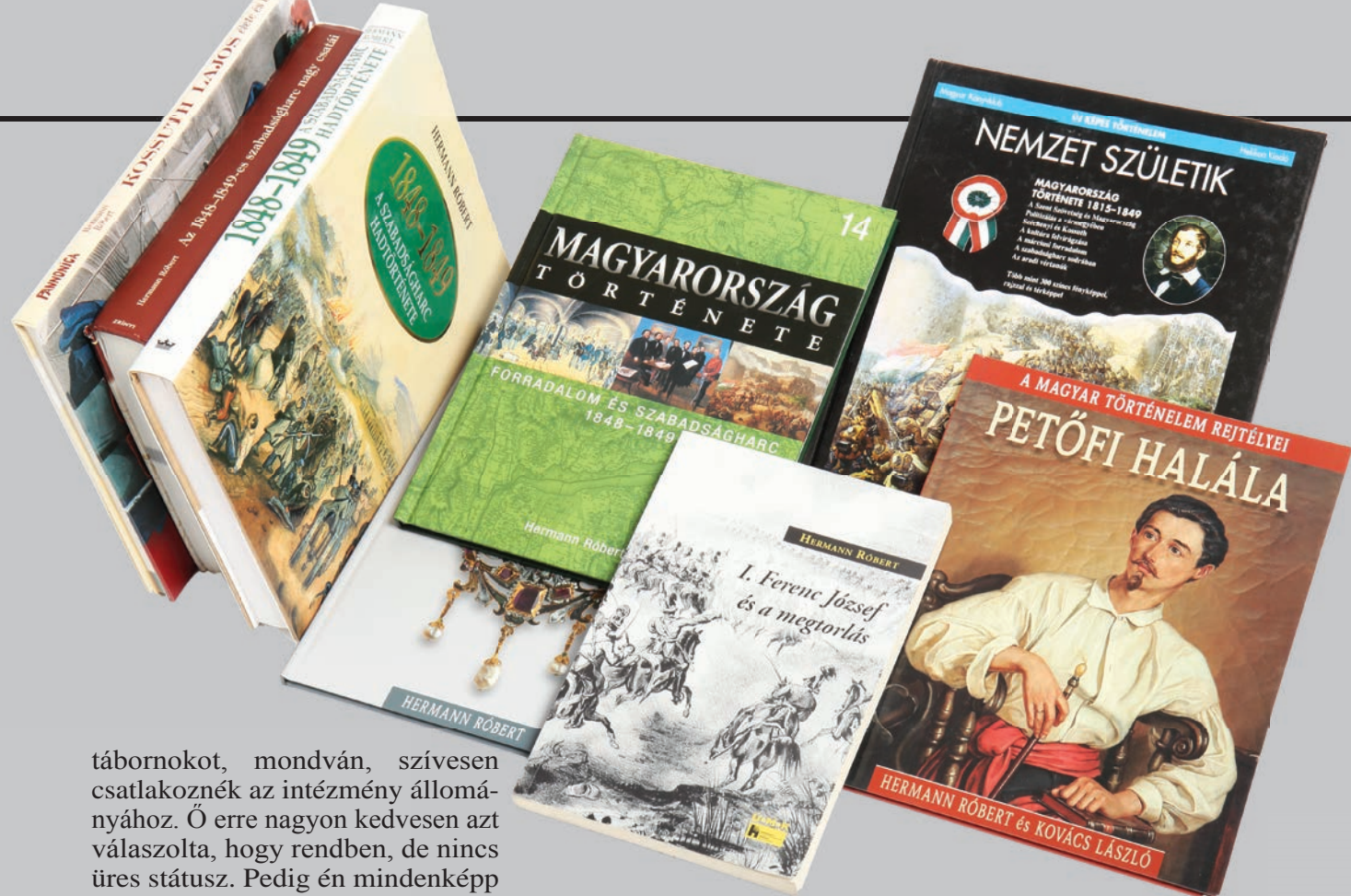
Hermann Róbert és a tanárnő vitája aztán az iskolaigazgató előtt fejeződött be, de az álláspontja mellett szilárdan kitartó diákok végül semmiféle retorzió nem érte. Gimnáziumi, majd egyetemi éve alatt ilyen afférai már nem voltak, mert ottani oktatóinak a szabadságharc eseményeiről alkotott nézetei lényegesen közelebb álltak az őéihez.

KELLETT EGY KIS SZERENCSE

A történész pályafutása gyakorlatilag összeforrt a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeummal (HM HIM), amelynek kötelékében 1987 óta, azaz immár több mint három évtizede tevékenykedik. Oda azonban nem volt egyszerű bekerülni, ehhez némi szerencse is szükségeltetett.

– 1985–86 táján felhívtam az akkori parancsnokot, Liptai Ervin

tábornokot, mondván, szívesen csatlakoznék az intézmény állományához. Ő erre nagyon kedvesen azt válaszolta, hogy rendben, de nincs üres státusz. Pedig én mindenképp történész szerettem volna lenni, olyannyira, hogy harmadévből leadtam a tanárszakomat is. Ettől kezdve kizárólag történelem/speciális hadtörténeti tanulmányok szakra jártam. Ez azt vonta maga után, hogy a „rendes” történelemtárgyak mellé fel kellett venni még egyéb szemináriumokat, előadásokat, lehetőleg olyanokat, amelyek a hadtörténehez valamilyen módon kapcsolódnak. Nos, az egyetemen ezekből nem volt túl nagy a felhozatal. Szerencsémre azonban akkoriban került a Középkori és Kora Újkori Magyar Történeti Tanszék élére R. Várkonyi Ágnes, aki rengeteg külsős előadót hívott meg, egyebek mellett a Hadtörténeti Intézetből is. Így hallgathattam például Rázsó Gyulát, Dombrády Lórándot, Nagy Lászlót, Tóth Sándort, Perjés Gézát vagy Zachar Józsefet. Tudták, hogy szívesen dolgoznék náluk, s láttak is bennem némi fantáziát. 10-ben ráadásul három írásom jelent meg a Hadtörténelmi Közleményekben, méghozzá a kiadvány egyazon számában. Hamarosan adódott is egy lehetőség: a levéltárba kerestek szakembert a néphadsereg történetének kutatására. Sok mindennel foglalkoztam volna szívesen, de az említett korszakkal nem, így mondtam, hogy köszönöm szépen a felajánlást, még meggondolom. Mérheterlen szeren-

csémre azonban a HM HIM bécsi levéltári kirendeltségére 1987-ben az intézmény 1848/49-cel foglalkozó történészét, Bona Gábort küldték ki. Így tehát megürült az a terület, ahová én leginkább vágytam, s miután volt némi előéletem már az intézményben, nem beszélve az országos középiskolai tanulmányi versenyen, illetve az országos tudományos diákköri konferencián elért eredményeimről, megkaptam a lehetőséget. A Hadtörténeti Intézet középkori és újkori osztályán kezdtem dolgozni, majd 2000-ben fél évig az intézet vezetője, újabb fél évig pedig megbízott főigazgató voltam. 2001-ben kineveztek a Hadtörténeti Intézet igazgatójává, e beosztást 2003-tól a bécsi Hadilevéltár kirendeltségvezetői posztja követte. Az osztrák fővárosból 2008-ban tértem haza, s lettem a Hadtörténelmi Közlemények szerkesztőségi igazgatója. Jelenleg a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum parancsnokának tudományos helyettese vagyok; e feladatkört 2011 óta látom el – említi a történész, aki szerzőként is igen termékeny. Eddig 30 könyve jelent meg, további tízet társszerzőként jegyez, a tudományosan lényeges egyéb közleményeinek, tanulmányainak, forrásközléseinek, tankönyvszövegeinek száma pedig

eléri a kétszázötvenet. De vajon akad-e ezek sorában olyan, amire különösen büszke?

– Nehéz erre válaszolni, hiszen számos műfajban születtek írások. Hármat azért mégis kiemelek. A „Vértanúk könyve” című kötet – amelyet szerkesztőként, egyben társszerzőként jegyeztem – azért fontos számomra, mert elkészítése hatalmas szakmai kihívást jelentett,

de közzététele abból a szempontból is komoly próbatétel volt, hogy közel tíz szerzővel kellett dolgoznom, annak minden nehézségével együtt. Bizonyos vértanúk (például az aradi tizenhármak, Batthyány Lajos vagy Csány László) pályafutása jól feltárt, de a szabadságharc legtöbb mártírjáról viszonylag kevés adat állt rendelkezésre. Az ő életútjukat kellett rekonstruálni, alapvetően ellenséges forrásanyag alapján, hiszen a kiindulópontot általában a hadbírószági eljárások jegyzőkönyvei, illetve az ítéletek jelentették. A kötet szerkesztése, megírása azért sem volt vidám vállalkozás, mert tudtam: minden szereplő története rossz véget ér. A könyv megjelentetésével ugyanakkor a magyar történetírás törlesztette az egyik nagy erkölcsi adósságát. Az általam sajtó alá rendezett forráskiadványok közül a „Kossuth Lajos és Görgei Artúr levelezése, 1848–1849” címűre vagyok a legbüszkébb. Ennek közzétételével sikerült orvosolni egy abszurd helyzetet, hiszen a szabadságharc két ikonikus figurájának viszonyát addig szinte kizárólag Kossuth levelei alapján ismerhettük; kettejük kapcsolatáról a kötet megjelenése után már nem lehetett ugyanúgy írni, mint annak előtte. Önálló munkáim között sok olyan akad, amely kedves a szívemnek, de ezek sorából is kiemelkedik a Ferenc

József császárnak a megtorlásban játszott szerepéről írt kismonográfia. Ebben ugyanis egyértelműen sikerült bizonyítani, hogy a szabadságharc leverését követő kivégzésekért a Habsburg uralkodót terheli a fő felelősség. Kosáry Domokos is foglalkozott ezzel a kérdéssel az 1994-ben megjelent kétkötetes Görgei-könyvének második kiadásában. A szerző által felvázolt elmélet azonban nekem sehogyan sem állt össze, így elkezdtem kutatni a témában. Sajnos a Magyarországon fellelhető iratanyag ebben a kérdésben nem adott elég fogódzót, a bécsi Hadilevéltárban töltött évek alatt azonban megtaláltam azokat a dokumentumokat, amelyek alapján Ferenc József szerepe rekonstruálható volt – hallhattuk a főtanácsostól.

TOVÁBBI TERVEK

A történész jelenleg Görgei Artúr kisebb írásait, egészen pontosan az 1848 előtti és az 1849 utáni publicisztikai munkásságát rendezi sajtó alá. A Zrínyi Kiadó gondozásában tavasszal megjelenő gyűjteményben számos érdekes dokumentum kapott helyet, például az a levél, amelyben a szabadságharc zseniális húzásairól ismertté vált, az ellenfelei által is tisztelt hadvezére leírja, hogy a tulli utászkar iskolában (melynek

1832–1836 között volt a tanulója) a harmadév végén meg akarták buktatni taktikából és stratégiából.

Hermann Róbert következő nagyobb munkája Zámberk Lajos honvéd ezredes irathagyatékának feldolgozása, amely előreláthatólag szintén 2018-ban jelenik meg. Középtávú tervei között pedig a legfontosabb helyen Görgei Artúr életrajzának megírása szerepel. Kosáry Domokos „A Görgey-kérdés története I-II” című művében ugyan lényegében már feldolgozta a tábornok pályafutását, de ebben a témában a 11 éve elhunyt történész levéltári alap kutatásokat nemigen folytatott.

– A kiváló hadvezérről sok esetben napszakra pontosan lehet tudni, hogy az 1848/49-es forradalom és szabadságharc idején hol és mit csinált. Ugyanakkor az 1848 előtti pályája is kimondottan jól dokumentált, hiszen az 1820-as évektől a harcok kezdetéig terjedő időszakban írt leveleiből igen jelentős mennyiség, több mint száz áll rendelkezésre. Életének ez a szakasza még sincs rendesen feldolgozva, akárcsak a klagenfurti internálás (1849–1867) évei, a kiegyezés után történeteket pedig szinte teljes homály fedi, annak csak bizonyos sarokpontjai ismertek – sorolta az életrajz megírása és kiadása mellett szóló érveket az elismert szakember.

Negyedszázados sikertörténet

A KULTÚRA SZOLGÁLATÁBAN

A HONVÉD KULTURÁLIS EGYESÜLET 1992. DECEMBER 3-ÁN ALAKULT MEG A HONVÉDSÉGI MŰVELŐDÉS SZAKMAI ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉRDEKÉBEN. EMELLETT AZ ALAPÍTÁSA ÓTA ELTELT IDŐBEN VITATHATATLAN SZEREPET TÖLTÖTT BE A FIATALOK HAZAFIAS NEVELÉSÉBEN, A HADTUDOMÁNY ÉS A HADTÖRTÉNELEM ÉRTÉKEINEK NÉPSZERŰSÍTÉSÉBEN.

Az 1980-as, 1990-es évek fordulóján egyre nehezebbé vált a helyőrségi klubok helyzete. A „bevételi kényszer” miatt nyitni kellett a polgári élet felé, megszűnt a „bensőséges, katonai-bajtársi milió”. Azzal is együtt járt ez a folyamat, hogy az alakulat nélkül maradt településeken lévő intézményeket a bezárás fenyegette.

Ez történt 1991 nyarán, Jánoshalmán, miután megszűnt az ott települt alakulat. Veszélybe került a katonai kulturális intézmény, amely egyébiránt a település egyetlen művelődést, szórakozást jelentő bázisa volt, így a helyiek összefogtak a megtartásáért. Negyvennyolc órán belül kétezer aláírást gyűjtöttek össze, s ezzel a „munícióval a tarsolyban” Sere Mihály klubigazgató, Szakál Lajos polgármester, illetve Karsai Péter országgyűlési képviselő felkeresték a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség döntéshozóit azzal, hogy a városnak szüksége van a klubra, és ehhez hajlandók anyagilag is hozzájárulni. Így történt, hogy 1991. augusztus 22-én létrejött a Jánoshalmi Honvéd Kaszinó Kulturális Egyesület, amelynek fenntartásában fele-fele arányban vett részt a település és a honvédelmi tárca.

A sikertörténet ellenére hiányzott az érdekvégyényesítés, a honvédségi művelődés szakmai érdekeinek védelme. Ezt felismerve, a honvédség berkein belül tevékenykedő művelődésszervező tisztek, a közművelődési intézmények vezetői, kulturális menedzserek, könyvtárosok (s köztük jelen sorok írója, mint az akkori Magyar Honvéd kulturális rovatának vezetője), szám szerint tizenkilencen, a kaposvári helyőrségi klubban

megalapították a Honvéd Kulturális Egyesületet. Elnöknek Sipos Gábor alezredest választották.

Hamarosan hallatta hangját az egyesület szakmai, valamint érdekvédelmi ügyekben, és már ekkor felvállalta elsősorban az öntevékeny művészeti munka területén meglévő értékek népszerűsítését, bemutatását is. Két évvel később a Magyar Honvédség gödi alkotótáborában Frömmel Gyula festőművész kez-

deményezésére megalakították az egyesület képzőművész szekcióját, tizenegy fővel. Ez a tagozat napjainkban már az ország négy régiójában mintegy háromszáz alkotót tudhat soraiban.

Jelentős fordulat történt, amikor 1995 nyarán a nagykanizsai helyőrségi klubban tartott kétnapos konferencián arra a következtetésre jutottak a résztvevők, hogy a jövő lehetséges útja az egyesületi nonprofit forma. A szakmai érdekképviselő ellátásával a Honvéd Kulturális Egyesületet bízták meg. Mindennek hosszú távú eredményeként az elkövetkező években tizenhat kulturális szervezet, alapítvány jött létre az egykori klubok bázisain. Ezek jó része napjainkban is működik.

Természetesen az egyesület tevékenysége nem merült ki az érdekképviseléssel, hanem az elmúlt évtizedekben a tágabb értelemben vett kultúra számos területére kiterjedt. 1996-ban létrehozták és évekig működtették a káposztásmegyeri lakótelepen a Had-Szín-Tér Galériát. Éveken át szervezték a honvédségi amatőr előadó művészeti csoportok gálaműsorait. Jelentős változást eredményezett, hogy 1998. január elsejétől az egyesület kiemelten közhasznú szervezetként működhetett tovább, s ezzel növekedhettek állami szerepvállalásai.

A képzőművészet mellett a másik sikertörténet az általános és középiskolás diákok részére rendezett honvédelmi táborok sorozata. Először Rezipen, a volt hegyi kiképzőbázison szerveztek tábort több mint 100 általános iskolás részvételével. Két év múlva a honvédség balatonlellei Petőfi Sándor Gyermeküdülőjében indították el a több mint tíz éven át zajló nyári honvédelmi táborok sorozatát, alkalmanként 2-300 tanuló részvételével, Oláh László alezredes vezetésével.

Ugyancsak rendkívül sikeres a napjainkban is tevékenykedő hadtörténelmi és katonai hagyományörző tagozat dr. Négyesi Lajos, Horváth Csaba és dr. Szabó József János hadtörténészek aktív részvételével. Csatatérkutató tevékenységük, hadisírgondozó munkájuk egyaránt példaértékű.

A Honvéd Kulturális Egyesület élén az alapító elnököt 2000-ben Berkes Sándor, a korábbi Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem intézeti rektorhelyettesének főmunkatársa váltotta. Hét évvel később Aranyos Károly, a Honvéd Együttes akkori igazgatója vette át az elnöki tisztelet, két évvel később történt lemondása után pedig ismét Sipos Gábor választotta elnöknek a tagság.

Negyedszázados fennállását 2017. november végén, a Stefánia Palotában ünnepelte a szervezet. Aulechla József ezredes, az MH BHD Kulturális és Rekreációs Igazgatóság igazgatója – az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár parancsnoka nevében – emléktárgyat adott át az egyesület elnökének, aki beszédében szólt arról, hogy megalkulásuk óta teljesítik az alapítók szándékát s részesei a honvédség kulturális életének. Mint fogalmazott: mindez köszönhető a tagság áldozatos munkájának, az együttműködő, a honvédségi hagyományokat felvállaló civil szervezeteknek és nem utolsósorban a Honvédelmi Minisztérium, illetve a honvédség ama vezetőinek, aki szívükön viselik a humán szakterület fejlesztését.

Ezt követően Hornyák Erika alezredes, a HM társadalmi kapcsolatok koordináló főosztályának vezetője ismertette dr. Simicskó István honvédelmi miniszter köszöntőlevelét, majd átnyújtotta a tárcavezető által adományozott elismeréseket. Sipos Gábor nyugállományú ezredes

a Honvédelemért Kitüntető Cím I. fokozatát, Frömmel Gyula nyugállományú zászlós pedig a Honvédelemért Kitüntető Cím III. fokozatát kapta, míg Berkes Sándor nyugállományú ezredes és Oláh László nyugállományú alezredes emléktárgyat vehetett át. A Honvéd Vezérkar főnöke szintén emléktárgyat adományozott Kókai Ernő nyugállományú alezredesnek, az egyesület titkárnak. Ezt követően Sipos Gábor adott át egyesületi elismeréseket. Az ünnepi alkalomra jelentette meg az egyesület a 25 év történetét ismertető kiadványát.

A továbbiakban Szunyoghy András Mednyánszky-díjas grafikusművész megnyitotta az egyesület történetét és képzőművészeti alkotásait bemutató kiállítást. Végezetül megkoszorúzták a Hadik Szállóban a magyar katonafestők emlékfalát, majd a meglévő alkotások mellé két újabb, egykori katonafestőt ábrázoló portrét helyeztek el. Kolossváry Miklós nyugállományú alezredes Nagy István első világháborús közkatona, grafikus- és festőművész portréját, Tóth Katalin nyugállományú törzszászlós pedig Kratochvil Károly altábornagy, a Hadtörténelmi Múzeum egykori igazgatója portréját festette meg.

A KATONAI SAJTÓ ÜNNEPE

A katonai sajtó napját ünnepelték a HM Zrínyi Non-profit Kft. kommunikációs ágazatának munkatársai. A rendezvényen Benkóczy Zoltán ügyvezető elmondta: napjainkra a társaság a média teljes vertikumát lefedi, így a lap- és könyvkiadást, az online megjelenést, a filmgyártást, valamint a tárca PR-tevékenységét segítő rendezvényszervezést és kreatív munkát. Szinte minden szervezeti elem sok évtizedes múlttal rendelkezik, ami okot adhat az ünneplésre.

Vigh Mihály kommunikációs ágazati igazgató ösz-szefoglalójában kiemelte, hogy a munkatársak nagy leterheltség mellett végezték munkájukat, az év során kiemelkedő eredmények születtek minden területen. Felhívta a figyelmet, hogy a következő esztendőben további fontos feladatok várnak az ágazatra. A napi sajtó- és médiatevékenység mellett komoly kihívásokat jelent majd a Zrínyi 2026 honvédelmi és haderő-fejlesztési program, valamint a honvédség születésének 170. évfordulójával kapcsolatos kommunikációs feladatok operatív munkája is.

A rendezvényen elismerések átadására is sor került. A társaságon belül adható legmagasabb elismerést, a Zrínyi-gyűrűt ezúttal Szűcs László, a honvedelem.hu főszerkesztője vehette át. Huzamos időn át végzett kiemelkedő munkája elismeréseként, nyugállományba vonulása alkalmából ügyvezetői dicséretet és tárgyju-talmat kapott Szabó Béla, a Magyar Honvéd korábbi főszerkesztője.

Honvedelem.hu; fotó: Tischler Zoltán

IN MEMORIAM

Az elhunytak névjegyzéke a 2017. november 27. és december 18. közötti időszakban beérkezett adatok alapján:

Ladocsi Jenő ezredes, a Magyar Honvédség halottja (52), Sztanó Géza ny. vezérőrnagy, a Magyar Honvédség halottja (88), dr. Sebe László ny. vezérőrnagy, a Magyar Honvédség halottja (73), Lengyel Mihály ny. ezredes (86), Barta László ny. alezredes (88), Boros Gábor ny. alezredes (85), Lódi Pál ny. alezredes (88), Melegh Ferenc ny. alezredes (91), Herendi Károly ny. alezredes (81), Szalkai Ferenc ny. alezredes (82), Bori György ny. alezredes (88), Sárossy Gábor ny. alezredes (87), Szűcsy László ny. alezredes (76), Tóth Sándor ny. alezredes (82), Tóbi István ny. őrnagy (82), Csernyik János ny. őrnagy (88), Magyar Tibor ny. őrnagy (87), Farkas László Ignác ny. őrnagy (69),

Mészáros Miklós ny. százados (59), Radácsi Dénes ny. százados (87), Szilágyi János ny. százados (61), dr. Bognár Károly ny. százados (91), Szalai Sándor ny. százados (70), Szuhai Győző ny. százados (68), Csuka Ferenc ny. főhadnagy (67), Bende József ny. hadnagy (67), Onódi János ny. főtörzszászlós (75), Baranyai Árpád ny. törzszászlós (89), Hegyi György ny. törzszászlós (68), Kökény László ny. törzszászlós (69), Ambrus Sándor ny. törzszászlós (81), Bérces Ferencné ny. törzszászlós (84), Tóth Mihály ny. törzszászlós (86), Török István ny. törzszászlós (82), Fellner Alfréd ny. törzszászlós (87), Takács Szabolcs ny. zászlós (75), Háló Sándor ny. főtörzsőrmester (55), Feir Béla ny. főtörzsőrmester (64), Barna Tiborné ny. közalkalmazott (81), Bíró Jánosné ny. közalkalmazott (70), D. Molnár Jánosné ny. közalkalmazott (82).

EMLÉKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜK.

MEGJELENT!

Zrínyi Kiadó
HM Zrínyi Nonprofit Kft.

Nyitva tartás: hétfő – péntek: 9.00 – 15.00

Telefon: 06 1 459-5373

E-mail: gyoredina@armedia.hu

cinti@armedia.hu

1087 Budapest
Kerepesi út 29/B

8800 FT HELYETT **6600 Ft**

WEBSHOP: HMZRINYI.HU

HM ZRÍNYI
TÉRKÉPÉSZETI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS
SZOLGÁLTATÓ KÖZHASZNÚ NONPROFIT KFT.

ZRÍNYI KIADÓ

HONVEDELEM.HU

A KATONAI HÍRPORTÁL

*Látogasson el
hozzánk!*

**FOTÓK, VIDEÓK,
HAZAI ÉS KÜLFÖLDI HÍREK, SPORT,
INTERJÚK ÉS MÉG
RENGETEG ÉRDEKESSÉG!**

